मानननीय प्रदेश प्रमुख
श्री परशुराम खापुङ्ग समक्ष
माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता
रुपेश कोइरालाले पेश गर्नु भएको
आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को

वार्षिक प्रतिवेदन

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय
कोशी प्रदेश, विराटनगर, नेपाल

CamScanner

मुख्य न्यायाधिवक्ताको वार्षिक प्रतिवेदन

आर्थिक वर्ष २०७९/०८०

प्रकाशित मिति : २०८१ वैशाख

सम्पादक मण्डल

संयोजक : श्री राजेन्द्र बहादुर बस्नेत

सदस्य : श्री नारायणप्रसाद दाहाल

सदस्य : श्री रविन सापकोटा

सदस्य : श्री दिपेन्द्रकुमार दास

प्रकाशक : मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर, नेपाल

फोन नं. : ०२१-५७०९०७, ०२१-५७०६२८

आवरण/भित्री सेटिङ : लोचन कोइराला पोखरेल

मुद्रक: जनक छापाखाना, विराटनगर-६

Email: bhagawatpress@gmail.com

हाल कार्यरत पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरू

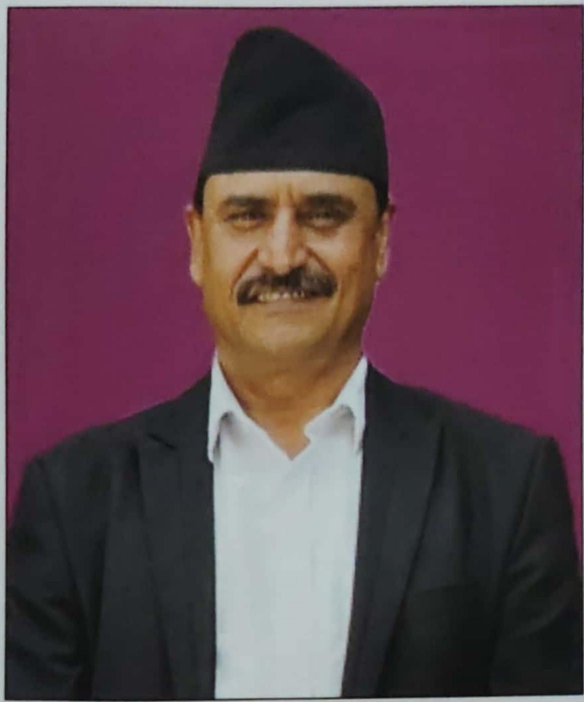

रुपेश कोइराला
मुख्य न्यायाधिवक्ता

राजेन्द्रबहादुर बस्नेत
उपन्यायाधिवक्ता

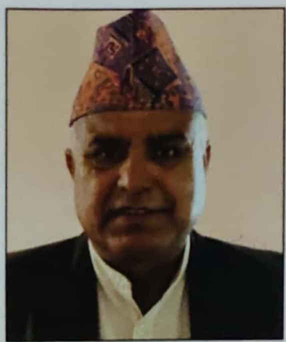

नारायणप्रसाद दाहाल
सहायक न्यायाधिवक्ता

रविन सापकोटा
सहायक न्यायाधिवक्ता

दिपेन्द्रकुमार दास
सहायक न्यायाधिवक्ता

शुष्मा पोखरेल
क.अ.

चन्द्र दाहाल
स.क.अ.

संजीवकुमार कटुवाल
ह.स.चा.

सन्तोष दाहाल
का.स.

सरिता धिमाल
का.स.

CamScanner

माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता रुपेश कोइरालाज्यूको नियुक्ति तथा सपथ ग्रहण

CamScanner

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय
कोशी प्रदेश, विराटनगर

मानननीय प्रदेश प्रमुख ज्यू
प्रदेश प्रमुखको कार्यालय,
कोशी प्रदेश, विराटनगर

विषय : आर्थिक वर्ष २०७९/८० को बार्षिक प्रतिवेदन पेश गरिएको ।

नेपालको संविधानमा व्यवस्था भए अनुसार नेपालको मूल सरचना संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको हुने व्यवस्था गरिएको छ । संविधानत : व्यवस्था गरिएका निकाय /संरचना मध्ये नेपालको संविधानको धारा १६० मा महान्यायाधिवक्ताको मातहतमा रहने गरी प्रत्येक प्रदेशमा एक मुख्य न्यायाधिवक्ता रहने व्यवस्था छ । मुख्य न्यायाधिवक्ताको नियूक्ति मुख्य मन्त्रीको सिफारिसमा प्रदेश प्रमुखबाट हुने, मुख्य न्यायाधिवक्ता प्रदेश सरकारको मुख्य कानूनी सल्लाकार हुने र संवैधानिक तथा कानूनी विषयमा प्रदेश सरकार वा प्रदेश सरकारले तोकी दिएको अन्य अधिकारीलाई राय सल्लाह दिनु निजको कर्तव्य हुनेछ साथै मुख्य न्यायाधिवक्ताको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका अन्य शर्त प्रदेश कानून बमोजिम हुने भन्ने संवैधानिक प्रावधान बमोजिम कोशी प्रदेश को प्रदेश सभाबाट "मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य, अधिकार र सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी ऐन, २०७५ र मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य, अधिकार र सेवा शर्त सम्बन्धी नियमावली २०७८" निर्माण भई सकेको छ । उक्त ऐनको दफा १२ को उपदफा (१) मा मुख्य न्यायाधिवक्ताले प्रतिवेदनमा वर्षभरीका संवैधानिक एवं कानूनी विषयमा दिएको राय सल्लाहको संक्षिप्त विवरण, प्रदेश सरकार पक्ष वा विपक्ष भई दायर भएका निवेदन, मुद्दा मामिलामा प्रतिरक्षा गरेको विवरण भविष्यमा गर्नु पर्ने सुधारको विवरण, आफ्नो र मातहतका कार्यालयको भौतिक स्थिति, कार्यवोझ, काम कारबाहीको वास्तविक स्थिति चित्रण गर्दै प्रतिवेदनमा आवश्यक अन्य विषयहरु समेत उल्लेख गरी सिफारिस र सुझावहरु समेत उल्लेख गर्नु पर्ने व्यवस्था छ ।

संघीयता नेपालको सन्दर्भमा नयाँ प्रयोग हो । संघ र स्थानीय तहका लागि पहिले बनेका कानून र व्यवहारलाई समय सापेक्ष रुपमा बनाउँदा पर्याप्त हुने अवस्था छ तर प्रदेशका लागि नयाँ कानून बनाउनु पर्ने बाध्यता छ । तीन तहको सम्बन्ध संविधानतः सहकारीता, सहअस्तित्व र सहकार्य भनी उल्लेख गरिएता पनि व्यवहारमा प्रयोगमा ल्याउन धेरै काम गर्न बाँकी नै छ । संविधानले राज्यशक्तिको बाँडफाँड र राज्यशक्तिको प्रयोग गर्न पाउने भनी निर्दिष्ट गरेका प्रवधानहरुको व्यवहारमा उतार्न आवश्यक भूमिका निर्वाह गर्नुपर्ने महत्त्वपूर्ण जिम्मेवारी छ भने संविधानको अनुसूचीहरुमा भएका एकल अधिकार र साझा अधिकार सूचीको प्रयोगका सान्दार्भिकता अझ पेचिलो अवस्थामा छ । लामो समय

CamScanner

एकात्मक शासन प्रणालीको अनुशरण गरिएको पृष्ठभूमिमा नयाँ संविधानको मूल भावना, प्रवन्ध र प्रयोगमा संघिय शासन प्रणालीमा प्रयोग गरिने तरिकाहरु फरक रुपमा आउछन, स्वभाविक पनि हुन्छ तरपनि मानसिकतामा पूर्ण परिवर्तन गर्न नसकिएको वर्तमान यथार्थतामा सहजताको वावजूद असहजताको स्थिति बेलावखत प्रकट हुने गरेको छ। संरचना निर्माण र परिचालनमा द्वैधता, अधिकार क्षेत्रमा हस्तक्षेप जस्ता तितो यथार्थता कहिलेकाही प्रकट भएका छन।

प्रदेशमा कानूनी शासनको प्रत्याभूति गर्न गराउन नेपालको संविधान तथा प्रचलित अन्य कानूनको प्रयोगमा सहजीकरण गर्न, फौजदारी न्याय प्रणालीको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने महत्वपूर्ण जिम्मेवारी मुख्य न्यायाधिवक्ता र मातहतका कार्यालयहरुमा रहेको छ । कार्यालयबाट सम्पादन गरीने सम्पूर्ण कार्यहरु चुस्तदुरुस्त, पारदर्शी र कानून सम्मत हुन जरुरी हुदाँ मुख्य न्यायाधिवक्ता र सो अन्तर्गतका कार्यालयहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरुको व्यवसायिक दक्षता, ज्ञान र सीपको विकास गर्न सकिए मात्र मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय र मातहतको कार्यालयहरुले स्वतन्त्र, निष्पक्ष र प्रभावकारी रुपमा कार्य सम्पादन गर्न सक्ने अवस्था हुन्छ । संविधान तथा कानूनले परिकल्पना गरेको , व्यवहारमा लागु हुने प्रक्रियामा रहेको संरचनाबाट तत्काल धेरै काम र परीणामको अपेक्षा गर्न हतार गरे जस्तो हुन्छ तर अहिले पनि संरचनात्मक /संगठनात्मक स्वरुप र अधिकारको श्रोत स्पष्ट र व्यवस्थित भई नसकेको अवस्था छ तथापी संविधान र कानूनको प्रयोग गर्न मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय प्रवेश गरीसकेको अवस्था छ । तसर्थ संविधानत प्रदेश सरकारको काम कर्तव्य अधिकार तथा प्रदेश कानूनको पहुच सर्वसाधारण समक्ष पुर्याई विधिको शासनको प्रत्याभूती गर्ने दायित्व समेत मुख्य न्यायाधिवक्ताको जिम्मेवारी भित्र पर्दछ।

अन्त्यमा "स्वच्छ, सुखी, समुन्नत" प्रदेशको उद्देश्यलाई प्रबर्द्धन गर्न कानूनी राज्य, विधिको शासन, मानव अधिकार, स्वतन्त्र न्यायापालिका, कानून र न्यायका मान्य सिद्धान्तप्रति दृढ र अटल आस्था राख्दै प्रदेश सरकारले सम्पादन गर्ने महत्त्वपूर्ण कार्यहरुको कानूनी प्रतिरक्षाका लागि मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय तथा मातहत कार्यालयहरु सदैव दृढतापूर्वक क्रियाशील रहने व्यहोरा माननीय प्रदेश प्रमुख समक्ष सादर निवेदन गर्दछु ।

....

रुपेश कोईराला

माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता

CamScanner

विषय सूची

शीर्षक

पृष्ठ

परिच्छेद– १

१.१ परिचय १
१.२ मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यालयको काम, कर्तव्य र अधिकार २
१.३ कार्यालयको स्थापना र व्यवस्थापन ४
१.४ संगठनात्मक स्वरुप ६
१.५ मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यालयको प्रस्तावित संगठानात्मक संरचना
१.६ कार्यालयमा रहने पदाधिकारी र कर्मचारीको शुरु दरवन्दी ९
१.७ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा हाल कार्यरत पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुको नामावली विवरण १०
१.८ कार्यालय भवन तथा भौतिक स्रोत साधनको वर्तमान अवस्था १०
१.९ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको सम्पादित कार्य विवरण १३

परिच्छेद -२

२. सरोकारवालाहरुबिच प्रदेश कानुनी साक्षरता तथा कानुन निर्माण १८
२.१ स्थानीय नकाय तथा न्यायीक समितिहरुसँगको कानुनी क्षमता ३०
२.२ कारागार निरीक्षण तथा अनुगमन कार्यक्रmम सम्बन्धि विवरण ३४
२.३ अन्तर प्रदेश अनुभव आदान प्रदान भ्रमण सम्बन्धि विवरण ४३
२.४ फौजदारी नयाय प्रशासन र प्रदेश कानूनको प्रभावकारी......... ४८

परिच्छेद– ३

३. अनुभव तथा सुझाव ५१
३.१ निष्कर्ष ५३
३.२ सुझावहरु ५४
३.३ आ.व. ०७९।०८० मा फछ्र्यौंट (फैसला) भएका मुद्दाको विवरण ५७
३.४ आ.व. ०७९।०८० का चालु मुद्दामहरुको विवरण ६३

CamScanner

परिच्छेद - १
सामान्य परिचय

१.१ परिचय

नेपालको संविधानको धारा १६०, मा मुख्य न्यायाधिवक्ता सम्बन्धी व्यवस्था छ । प्रदेश सरकारको मुख्य कानूनी सल्लाहकार हुने र संवैधानिक एवं कानूनी विषयमा प्रदेश सरकार वा प्रदेश सरकारले तोकि दिएका अन्य अधिकारीलाई राय सल्लाह दिनु निजको कर्तव्य हुने छ भन्ने संवैधानिक व्यवस्था छ । प्रदेश सभाबाट मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य, अधिकार र सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी ऐन पारीत भएपश्चात प्रदेशको मुख्य न्यायाधिवक्ताको संरचनालाई व्यवस्थित रुप दिन सकिएको हो । प्रदेश सरकारको हकहित वा सरोकार निहित रहेको मुद्दामा मुख्य न्यायाधिवक्ता वा निजले तोकेका अन्य न्यायाधिवक्ताबाट प्रदेश सरकारको प्रतिनिधित्व गरिने, मुख्य न्यायाधिवक्ताले आफ्नो कर्तव्य पालना गर्दा प्रदेश सरकार पक्ष विपक्ष भई दायर भएका मुद्दा मामिलाका रोहमा प्रदेश सरकार र मातहतका निकायहरुका नाममा अदालतबाट भएका आदेश वा फैसलाको प्रभावकारी कार्यन्वयन भए वा नभएको अनुगमन गर्ने/गराउने, प्रदेश भित्रका विभिन्न हिरासतमा रहेका व्यक्तिलाई संविधानको अधिनमा रही मानवोचित व्यवहार नगरेको भए मानवोचित व्यवहार गर्न सम्बन्धित निकायलाई आवश्यक निर्देशन दिने अधिकारको समेत व्यवस्था गरिएको छ । प्रदेश सभामा आवश्यकता अनुसार कानूनी प्रश्नहरुमा आफ्नो राय व्यक्त गर्ने र न्यायिक अर्धन्यायिक निकायमा प्रदेश सरकारको तर्फबाट मुद्दा मामिलामा प्रतिनिधित्व र प्रतिरक्षा गर्ने जिम्मेवारी समेत मुख्य न्यायाधिवक्तालाई रहेको छ ।

फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन २०७४ अनुसार प्रत्येक प्रदेशमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको अध्यक्षतामा प्रोवेशन तथा प्यारोल वोर्ड रहने व्यवस्था छ । जसको नियन्त्रण निर्देशन र सुपरिवेक्षण मुख्य न्यायाधिवक्ताबाट हुने व्यवस्था गरिएको छ। मुख्य न्यायाधिवक्ताले महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयसँग आपसी समन्वय गरी आफ्नो भूमिका निर्वाह गरिरहेको अवस्था छ ।

मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य, अधिकार सेवाका अन्य शर्तसम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा १२ बमोजिम मुख्य न्यायाधिवक्ताले प्रत्येक आर्थिक वर्षमा आफूले सम्पादन गरेको कामकाजको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी प्रदेश प्रमुख समक्ष पेश गर्ने र त्यस्तो प्रतिवेदन मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय मार्फत प्रदेश सभामा पेश हुने व्यवस्था

छ । उक्त प्रतिवेदनमा अन्य कुराको अतिरिक्त मुख्य न्यायाधिवक्ताले वर्ष भरिमा संवैधानिक एवं कानूनी विषयमा दिएको राय सल्लाहको संक्षिप्त विवरण सहितको संख्या, प्रदेश सरकार पक्ष विपक्ष भई चलेको मुद्दा सम्बन्धी विवरण, प्रदेश सरकार-पक्ष वा विपक्ष भई दायर भएका मुद्दा मामिलामा प्रतिरक्षा गरेको विवरण, आफ्नो कार्यालयको भौतिक स्थिति, कार्यबोझ, काम कारबाहीको वास्तविक स्थिति चित्रण गरी आवश्यक अन्य विषय समेत उल्लेख गरी सिफारिस र सुझावहरु समेत उल्लेख गरी यो आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को वार्षिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरिएको छ।

१.२ मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम , कर्तव्य र अधिकारः

नेपालको संविधानको धारा १६० को उपधारा (५) मा मुख्य न्यायाधिवक्ता प्रदेश सरकारको मुख्य कानूनी सल्लाकार हुनेछ र संवैधानिक एवं कानूनी विषयमा प्रदेश सरकार वा प्रदेश सरकारले तोकिदिएको अन्य अधिकारीलाई राय सल्लाह दिनु मुख्य न्यायाधिवक्ताको कर्तव्य हुने अवस्था छ । सोही धाराको उपधारा (६) मा मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका अन्य शर्त प्रदेश कानून बमोजिम हुने व्यवस्था अनुरुप कोशी प्रदेश सभाले बनाएको मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य, अधिकार र सेवाका अन्य शर्तसम्बन्धी ऐन, २०७५ अनुसार देहाय बमोजिम रहेको छ ।

क. मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार नेपालको संविधानको धारा १६० र कोशी प्रदेश सभाले बनाएको मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तब्य र अधिकार तथा सेवाको अन्य शर्त सम्बन्धी ऐन २०७५ अनुसार देहाय बमोजम रहेको छः-

१. प्रदेश सरकार पक्ष/विपक्ष भएको वा प्रदेश सरकारको हक, हित वा सरोकार रहेको, संविधान वा कानूनको व्याख्या सम्बन्धी कुनै जटिल संवैधानिक वा कानूनी प्रश्न समावेश भएको वा सम्वन्धित प्रदेशको सन्दर्भमा सार्वजनिक महत्व वा सार्वजनिक सरोकारको विचाराधिन मुद्दामा प्रदेश सरकार वा प्रदेश सरकारको तर्फबाट अदालत वा न्यायिक निकायमा उपस्थित भई प्रतिरक्षा गर्ने / गराउने,
२. प्रदेश सरकार र मातहतका निकायहरुका नाममा अदालतबाट भएका आदेश वा फैसला प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न, गराउन प्रदेशको मन्त्रालय, सचिवालय, विभाग वा कार्यालयहरुलाई पत्राचार गरी कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने/गराउने,
३. प्रचलित प्रदेश कानूनको कार्यान्वयनको क्रममा कुनै कठिनाई आइपरेमा वा प्रदेशको कार्य क्षेत्रको कुनै विषयमा तत्काल कानून बनाउनु पर्ने वा भैरहेको कानून संसोधन

गर्न वा बनिरहेको कानून लागू गर्नु पर्ने देखिएमा कारण खुलाई प्रदेश सरकार समक्ष राय सुझाव पेश गर्ने,

४. प्रदेश सरकारका मन्त्रालय, सचिवालय र सो अन्तर्गतका कार्यालयबाट अदालतमा प्रस्तुत हुने लिखित जवाफ लगायतका कानूनी लिखतहरुको स्तर कायम गर्न प्रदेशका मन्त्रालय र कार्यालयहरु बीच आवश्यक समन्वय गर्ने,

५. प्रदेश भित्रका हिरासत तथा थुनुवा कक्षको अनुगमन र निरीक्षण गरी थुनुवाहरु उपर मानवोचित व्यवहार नभएको भए मानवोचित व्यवहार गर्न सम्बन्धित निकायलाई आवश्यक निर्देशन दिने ।

६. प्रदेश सरकारलाई सरोकार पर्ने कुनै मुद्दामा बहस पैरवी वा प्रतिरक्षाको लागि सम्बन्धित अधिकारीले अनुरोध गरेमा मुख्य न्यायाधिवक्ता आफैले प्रतिनिधित्व गर्न वा अन्य न्यायाधिवक्तालाई प्रतिनिधित्व गर्न खटाउन सक्नेछ ।

७. कुनै अदालत वा अर्धन्यायिक निकायबाट भएको निर्णय वा आदेशबाट प्रदेश सरकारको हकहित वा सार्वजनिक हितमा असर पर्ने रहेछ र त्यस्तो निर्णय वा आदेश विरुद्ध मुद्दा दायर गर्न, पुनरावेदन गर्न वा पुनरावलोकनको लागि निवेदन दिन वा अन्य कुनै कानूनी उपचार प्राप्त गर्न कानून बमोजिम कुनै अधिकार तोकिएको रहेनछ भने मुख्य न्यायाधिवक्ता वा निजले तोकेको अन्य न्यायाधिवक्ताले त्यस्तो निर्णय वा आदेश विरुद्ध कानून बमोजिम सम्बन्धित निकायमा मुद्दा दायर गर्न, पुनरावेदन गर्न वा पुनरावलोकनको लागि निवेदन दिन सक्नेछ ।

८. प्रदेश कानून बमोजिम स्थापित संस्था वा निकायले गरेको कुनै निर्णय वा काम कारबाहीबाट प्रदेश सरकारको हकहित प्रतिकुल भएको वा संविधान वा प्रचलित कानूनको उलङ्घन वा सार्वजनिक हितविपरीत भएको छ भन्ने मुख्य न्यायाधिवक्तालाई लागेमा र त्यस्तो निर्णय वा काम कारबाही विरुद्ध उजूर गर्न कानूनले कुनै अधिकारी तोकिएको रहेनछ भने मुख्य न्यायाधिवक्ता आफैले वा निजले तोकेको अन्य न्यायाधिवक्ताले त्यस्तो निर्णय वा काम कारबाही विरुद्ध कानूनी उपचार प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

९. मुख्य न्यायाधिवक्तालाई प्रदेश सरकारको हकहित सरोकार रहेको विषयमा नेपालको जुनसुकै अदालत, न्यायिक निकाय, कार्यालय र पदाधिकारी समक्ष उपस्थित हुने अधिकार हुनेछ ।

CamScanner

१०. मुख्य न्यायाधिवक्ताले प्रदेश सभा वा सोको कुनै समितिले गरेको आमन्त्रण बमोजिम त्यस्तो बैठकमा उपस्थित भई कानूनी प्रश्नको सम्बन्धमा राय व्यक्त गर्न सक्नेछ ।

११. कुनै गम्भीर वा सार्वजनिक महत्वको वा प्रदेश सरकारलाई सरोकार पर्ने कुनै मुद्दामा तोकिएको न्यायाधिवक्ताको अतिरिक्त अन्य न्यायाधिवक्ता वा अन्य कानून व्यवसायी खटाई मुद्दा दायर गर्न, बहस पैरवी गर्नु आवश्यक छ भन्ने लागेमा सो बमोजिम गर्न कुनै न्यायाधिवक्तालाई खटाउन सक्नेछ ।

१२. मुख्य न्यायाधिवक्ताले आफूलाई प्राप्त अधिकारहरु मध्ये केही अधिकार मातहतका अन्य न्यायाधिवक्तालाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

१.३ कार्यालयको स्थापना र व्यवस्थापन

मुख्य न्यायाधिवक्ताको नियुक्ति भए पश्चात महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट खटाईएका कर्मचारी, प्रारम्भिक **O&M** गरी सो बमोजिम नियुक्ति कर्मचारीहरुबाट कार्यालय सञ्चालनमा रहेको छ ।२०७५ साल असार २८ गते देखि विराटनगर स्थित हुलाक निर्देशनालयको दोस्रो तलामा रहेका ७ वटा कोठाहरु कार्यालयले प्रयोग गर्दै आइरहेको मा मिति २०८० बैशाख १ गते वाट विराटनगर वरगाछी स्थित राधारमण मन्दिर पश्चिम हिरा प्रसाद तिवारीको घर भाडामा लिई कार्यालय संचालनमा रहेको छ । आ. व. २०७५/७६, २०७६/०७७, २०७७/०७८, २०७८/०७९ र २०७९/०८० मा बजेटको परिधिभित्र रहेर कार्यालयलाई अत्यावश्यक सवारी साधन, फर्निचर तथा मेसिनरी उपकरणहरु खरिद गर्नेकार्यहरु सम्पन्न गरिएको छ ।

स्थापनाकालमा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयवाट गरिएको सँगठानात्मक सर्भेक्षण बमोजिम कार्यालय स्थापना भएको र हाल प्रदेश सरकारले प्रदेश भित्रका संरचनाहरुको सँगठनात्मक सर्भेक्षण गरिरहेको सन्दर्भमा यस मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको पनि समयानुकुल संरचना वनाउने कार्य प्रारम्भ गरेको अवस्था छ । जुन सँगठन संरचना कार्यवोझ वृद्धि हुदै गरेको अवस्थामा अपर्याप्त भएको र मुख्य न्यायाधिवक्ताको मातहतमा हाल भै रहेको सँगठन संरचनामा पदसोपान मिलाउन र सह-न्यायाधिवक्ताको अतिरिक्त अन्य कर्मचारी दरवन्दी व्यवस्थापन गर्न प्रस्तावित सँगठन संरचना पनि पेश गरिएको छ ।

१.४ हाल भै रहेको सँगठनात्मक स्वरुप

महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय तथा मुख्य मन्त्रीको कार्यालयबाट खटाइएका कर्मचारीहरु र करारमा नियुक्त कर्मचारीहरुबाट सञ्चालनमा रहेको यस मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको सँगठनात्मक संरचना तपसिल बमोजिम रहेको छ । कार्यसम्पादनमा गुणस्तर नआउदा सम्म

CamScanner

परिणाम मुखी नतिजा आउन सक्दैन । तसर्थ मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यालयको सँगठनात्मक संरचना हाल यसप्रकार रहेको छ । जुन पुनःसंरचना हुन आवश्यक रहेको छ ।

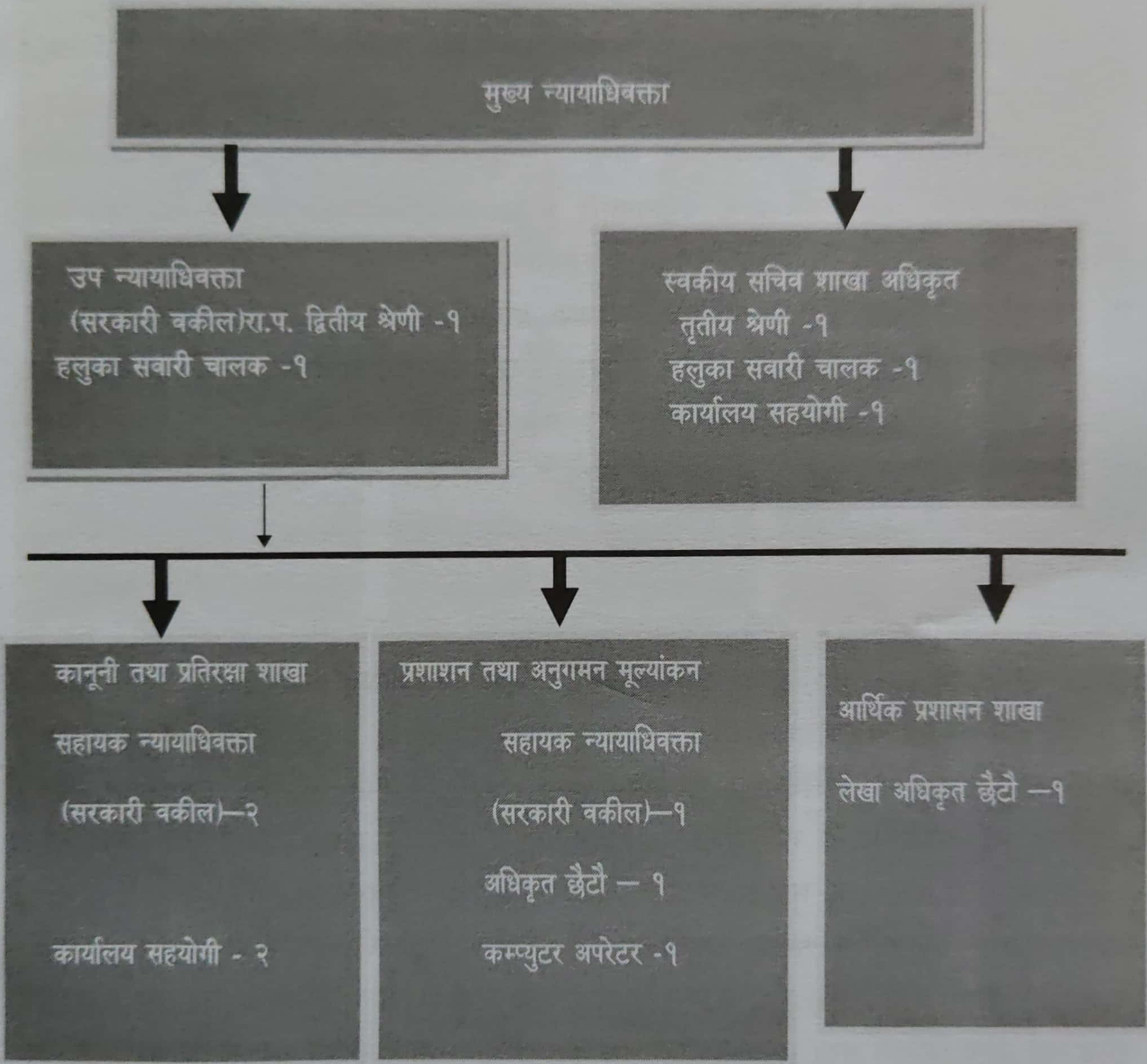

उल्लेखित सँगठनात्मक संरचना मा तत्काल परिवर्तन गर्नु पर्ने निम्न आवस्यकताहरु रहेका छन ।

क) मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले संबैधानिक तथा कानूनी राय प्रदेश सरकार तथा मातहतका निकायहरुमा प्रदान गर्ने कार्यालय हो । यसको साथै प्रदेश सरकार र मातहतका निकायहरुको तर्फबाट बहस पैरवी र प्रतिरक्षा गर्ने, यस कार्यालयको मुख्य

दायित्व रहेको हुँदा र नेपालको संविधानले समेत सरकारको प्रतिरक्षा गर्ने कार्य न्यायाधिवक्ताहरुबाट हुने हुँदा उक्त कार्यालयमा रहेका उप न्यायाधिवक्ताको पद र सहायक न्यायाधिवक्ता रहेको छ ।

ख) यस कार्यालयमा रहेको दरबन्दी प्रकृति हेर्दा समग्र कार्यालयमा एक जना मात्र कम्प्युटर अपरेटरको दरबन्दी रहेको देखिदा यस कार्यालयको बढ्दो कार्यबोझ तथा निजले पाउने बिदासमेत रहदा कार्य सम्पादनमा बाधा अवरोध खडा हुने अवस्था रहेको हुदा यस कार्यालयबाट प्रदान गर्ने सेवा प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्न १ जना थप कम्प्युटर अपरेटरको दरबन्दी थप हुन आवश्यक रहेको छ ।

ग) समग्र दरबन्दीलाई हेर्दा कार्यालयको काममा आएको चिठीपत्रहरु दर्ता गर्ने कार्यालयबाट पठाउने पत्रहरु चलानी गर्ने, स्टोर व्यवस्थापनमा सहयोग पुर्याउने, कार्य गर्नको लागि एक जना नायव सुब्बा र खरिदार स्तर सहायक पाँचौ र सहायक चौथो प्रशासनको कर्मचारी आवस्यक रहेको हुदा दरबन्दीको व्यवस्था हुनु अति आवश्यक रहेको छ ।

१.५ प्रस्तावित सँगठनात्मक संरचना

मुख्य न्यायाधिवक्ताको पद उच्च अदालतको न्यायाधिश सरहको विशिष्ट श्रेणीको पद हो । मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको पद सोपान हेर्दा मुख्य न्यायाधिवक्ता पछि उप न्यायाधिवक्ता स्तरको कर्मचारीको नेतृत्वमा कार्यालय संचालन भएको देखिन्छ । यो अवस्था पदासोपानको मूल्य मान्यता अनुरुप देखिदैन मुख्य न्यायाधिवक्ता सबै समयमा सर्वोच्च अदालतमा समेत उपस्थित भई बहस पैरवी गर्न सक्ने अवस्था नरहन पनि सक्छ । हालको अवस्थामा ९४ भन्दा बढी रिट तथा मुद्दाहरु सर्वोच्च अदालतमा चालू अवस्थामा रहेका छन भने अन्य अदालतहरुमा पनि मुद्दा संख्या बढ्दो रुपमा रहेको तथ्याँकले देखाएको छ । मुद्दाको गम्भीर्यता समेत बढी देखिन्छ। कानून निर्माण तथा राय सल्लाह उपलब्ध गराउन समेतका काम गर्न अन्य बिभाग तथा मन्त्रालयहरु सँग कार्यसम्पादनमा समन्वय गर्न समेत पदसोपानको सिद्दान्तलाई अनुसरण गर्नुपर्ने हुन्छ। त्यसकारण मुख्य न्यायाधिवक्ताको कामलाई प्रभावकारी रुपमा अगाडि बढाउनको निमित्त सह न्यायाधिवक्ता रा.प. प्रथम श्रेणीको सरकारी वकील समूहको न्यायाधिवक्ताको नेतृत्वमा सँगठन संरचनाको निम्न बमोजिमको स्वरूप परिवर्तनको प्रस्ताव गरिएको छ ।

CamScanner

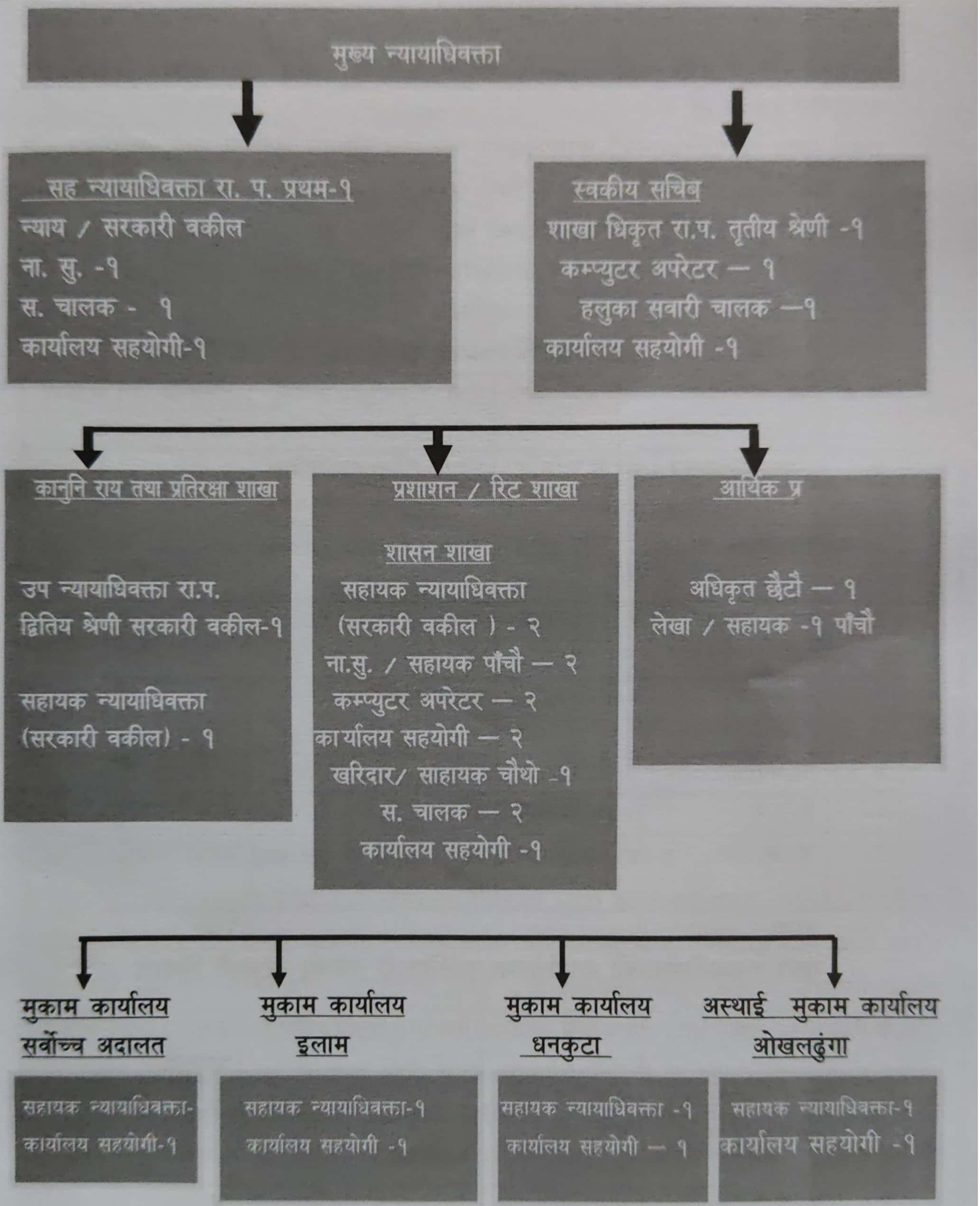
मुख्य न्यायाधिवक्ता
सह न्यायाधिवक्ता रा. प. प्रथम-१
न्याय / सरकारी वकील
ना. सु. -१
स. चालक - १
कार्यालय सहयोगी-१
स्वकीय सचिव
शाखा धिकृत रा.प. तृतीय श्रेणी -१
कम्प्युटर अपरेटर — १
हलुका सवारी चालक —१
कार्यालय सहयोगी -१
कानुनि राय तथा प्रतिरक्षा शाखा
उप न्यायाधिवक्ता रा.प.
द्वितिय श्रेणी सरकारी वकील-१
सहायक न्यायाधिवक्ता
(सरकारी वकील) - १
प्रशाशन / रिट शाखा
शासन शाखा
सहायक न्यायाधिवक्ता
(सरकारी वकील) - २
ना.सु. / सहायक पाँचौ — २
कम्प्युटर अपरेटर — २
कार्यालय सहयोगी — २
खरिदार/ साहायक चौथो -१
स. चालक — २
कार्यालय सहयोगी -१
आर्थिक प्र
अधिकृत छैटौं — १
लेखा / सहायक -१ पाँचौ
मुकाम कार्यालय
सर्वोच्च अदालत
सहायक न्यायाधिवक्ता-
कार्यालय सहयोगी-१
मुकाम कार्यालय
इलाम
सहायक न्यायाधिवक्ता-१
कार्यालय सहयोगी -१
मुकाम कार्यालय
धनकुटा
सहायक न्यायाधिवक्ता -१
कार्यालय सहयोगी — १
अस्थाई मुकाम कार्यालय
ओखलढुंगा
सहायक न्यायाधिवक्ता-१
कार्यालय सहयोगी -१

- सर्वोच्च अदालतमा बहस पैरवीको लागि जाँ दा बढीमा ३ओ टा केठा भाडामा लेन बहस पैरवीको निमित्त उक्त कार्यालय जादा होटल बास खर्च नदिने समेतको व्यवस्था हुन वान्छनीय रहेको छ ।

तसर्थ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको प्रस्तावित सँगठन संरचना लाई अनुमोदन गरि महान्यायाधिवक्ता कार्यालय मार्फत थप सरकारी वकीलका दरवन्दी सहित संरचना स्वीकृतिको लागि आवश्यक कारवाहीको लागि अनुरोध छ ।

१.६ कार्यालयमा रहने पदाधिकारी र कर्मचारीहरुको शुरु दरवन्दी

तालिका नं. १

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको दरबन्दी विवरण

क.स.	पद	श्रेणी	सेवा	समुह/उपसमुह	कुलदरबन्दी	कैफियत
१.	उपन्यायाधिवक्ता	रा.प.द्धितिय	न्याय	सरकारीवकिल	१	
२.	सहायकन्यायाधिवक्ता	रा.प.तृतिय	न्याय	सरकारीवकिल	३	
३.	नायब शुब्बा	रा.प.अ.प्र.	प्रशासन	सा.प्र.	१	
४.	लेखापाल	रा.प.अ.प्र.	प्रशासन	लेखा	१	
५.	क.अपरेटर	रा.प.अ.प्र.	विविध		१	
६.	ह.स.चा.	श्रेणीविहिन	इन्जि.	मे./जे.मे	१	
७.	का.स.	श्रेणीविहिन	प्रशासन	सा. प्र.	२	
	जम्मा				१०	

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा पदाधिकारी तर्फको दरबन्दी विवरण

क.सं.	पद	श्रेणी	सेवा	समुह/उपसमुह	कुल दरबन्दी	कैफियत
१.	मुख्य न्यायाधिवक्ता	संवैधानिक पद			१	
२.	स्वकीय सचिव	रा.प. तृतिय			१	
३.	ह.स.चा	श्रेणी विहिन			१	
४	का.स	श्रेणी विहिन			१	
	जम्मा				४	

१.७ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा हाल कार्यरत पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुको नामावली विवरण ।

तालिका नं. -२

क्र. स	पद	नाम थर	सम्पर्क न.	हाजिर भएको मिति	कैफियत
१	मुख्य न्यायाधिवक्ता	श्री रुपेश कोईराला	९८५२०७०९०७	२०८०/०९/२२	
२	उप-न्यायाधिवक्ता	श्री राजेन्द्रबहादुर बस्नेत	९८५२०७०६२८	२०७९/०८/०९	
३	स.न्या.	श्री नारायणप्रसाद दाहाल	९८४२८३०२०९	२०७७/०४/२८	
४	स.न्या.	श्री सीताराम राउत	९८४२३६६२९६	२०८०/०८/१३	
५	स.न्या.	श्री रविन सापकोटा	९८५२०५२०१५	२०८०/०२/२१	
६	अ. स्तर छैटौं	श्री चेतनाथ न्यौपाने	९८४२०४७२६६	२०७८/१०/०६	
९	स्वकीय सचिव	श्री सुवास भण्डारी	९७६२३८१३०४	२०८०/०९/२२	सेवा करार
१०	क.अ.	श्री शुष्मा पोखरेल		२०८०/११/०६	सेवा करार
११	स. क.अ.	श्री चन्द्र दाहाल	९८५२०५४४११	२०७५/०७/१४	सेवा करार
१२	ह. स. चा.	श्री संजिव कु. कटुवाल	९८६४३९८४९५	२०७५/०१/०२	सेवा करार
१३	ह. स. चा.	श्री राजन चौलागाई	९८२६९९९२४९	२०८०/०९/२२	सेवा करार
१४	का.स.	श्री सन्तोष दाहाल	९७६५४८३१६३	२०८०/०७/०१	सेवा करार
१५	का.स.	श्री सरिता धिमाल		२०८१/०१/१२	सेवा करार
१६	का.स.	श्रीरन्जितकुमार ऋषिदेव	९८१५३५६८१३	२०८०/०९/२२	सेवा करार

१.८. कार्यालय भवन तथा भौतिक स्रोत साधनको वर्तमान अवस्था

सँगठनको लक्ष्य अनुरुप प्रभावकारी कार्य सम्पादनको लागि कार्यालय भवन, आवास, फर्निचर, कार्यालय सञ्चालन सम्बन्धी सामग्रीहरु लगायतका भौतिक साधन र पूर्वाधारहरुको साथै सुरक्षा संयन्त्रहरु समुचित व्यवस्थापन अपरिहार्य हुन्छ ।कार्यालयको भवन आफ्नो नभएका कारण मिति २०८०।०१।०१ देखि विराटनगर-४ वरगाछी पश्चिमपट्टि राधा रमण मन्दिरको पछाडि हिरा प्रसाद तिवारीको घर भाडामा लिई मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय सञ्चालनमा रहेको छ । आफ्नै कार्यालयको भवन निर्माणको लागि आवश्यक पहल गरी व्यवस्थापन गर्नु पर्ने टट्कारो आवश्यकता रहेको छ। कार्यालयमा आवश्यक फर्निचर, मेसिनरी, सवारी साधन खरिद गरी व्यस्थापन गरिएको छ ।

CamScanner

(क) सवारी-साधनको विवरण

सि. नं.	सवारी-साधनको नं.	जिन्सी	सवारी साधनको नाम	खरिद मिति	लट नं.	मुल्य	कैफियत
१	को. १ झ. ५७९	१८	Safare Storm Vx	२०७५/६/५		६८,४३,०००	
२	०१-००१-झ. ७०५	३४	Venues Sp	२०७६/८/१		३६,९०,०००	
३	०२-००१ ब.२९४३	१९	Honda Deo A3110cc	२०७७/३/१६		२,०२,०००	
४	को. १ ब.१८८४	२०	Honda Cb Shine Motorcycle 125cc	२०७५/६/२९		२,०९,९००	
५	को. १ ब. १८८५	१९	Honda Deo A3 110cc	२०७५/६/३०		१,९५,९००	
६	०२-००१ ब. २६८२	२०	Pulsar 150cc	२०७६/८/३		२,६२,२००	

(ख) जिन्सी सामानहरुको विवरण

सि.नं.	जिन्सी	जिन्सी वर्गिकरण संकेत नं.	जिन्सी सामानको नाम	मौज्दात बाँकी				कैफियत
				एकाइ	परिणाम	दर	जम्मा मुल्य रु	
१	१		अफिस टेवुल	१	१३		३९३०९२	
२	२		कुर्सी	१	२०		२९४२९८	
३	३		टि टेबल	१	१५		१९०७८०	
४	४		सोफा	१	१६		६४०९८३	
५	५		कम्प्यूटर	१	७		५३६९४६	
६	६		ल्यापटप	१	७		८,५७,०५५	
७	७		प्रिन्टर	१	६		१५६५२१	
८	८		प्रोजेक्टर	१	१		६०५००	
९	९		दराज	१	१२		१९२८३९	
१०	१०		बुककेश	१	६		१०२९८५	
११	११		कम्प्यूटर टेवल	१	५		४२६०१	
१२	१२		फिक्स चेयर	१	९		४०८६६	
१३	१३		यू. पि. एस.	१	६		१२३३९८	
१४	१४		ट्याव	१	१		८६००	
१५	१५		ग्यास सेट	१	२		१०८०५	
१६	१६		कोट स्टेण्ड	१	६		१६९५०	
१७	१७		ब्याट्री	१	३		९९३२१	
१८	२१		पंखा	१	४		१२४००	
१९	२२		साइकल	१	६		८५४००	

CamScanner

२०	२३		ए.सी.	१	७		४९५२८४	
२१	२४		Satablizer	१	३		४१९५१	
२२	२५		फ्रिज	१	३		९४८३९	
२३	२६		वाटर डिस्पेन्सर	१	१		१४२३८	
२४	२७		हिटर	१	४		११९३२	
२५	२८		भ्याकुम क्लिनर	१	१		८५४२	
२६	२९		पलङ्ग	१	२		३९२३८	
२७	३०		क्यामरा	१	१		१२०२३२	
२८	३१		मेटेस	१	१		१०१७०	
२९	३२		मोबाइल	१	२		३७३९९	
३०	३३		फोटोकपी मेशिन	१	१		९७१८०	
३१	३५		गाडिको क्यामरा	१	२		२२६००	
३२	३६		सि.सि. क्यामरा	१	१		१४६८७७	
३३	३७		Automatic sanitizer Machine	१	१		१३८५०	
३४	३८		Seat coshion	१	१		७०००	
३५	३९		हाजिरी मेसिन	१	१		२३५००	
३६	४०		नामावली वोर्ड	१	२		२४,०००	
३७	४१		झण्डा स्टेण्ड	१	१		२,०००	
३८	४२		सूचना पाटी	१	१		३,०००	
३९	४३		भऱ्याङ्ग	१	१		१०,८७५	
४०			इन्भटर	१	१		१३२७४	
४१			आइरन	१	१		२२४३	
४२			कार्पेट	१	२०		१७८००	
४३			स्टेन्ड पंखा	१	९		३७८७६	

१.९ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको बजेट विवरण :-

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको लागि आर्थिक वर्ष २०७९/०८० का लागि विनियोजन गरिएको रकम र खर्च विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

<u>तपशील</u>

सि. नं.	बजेट उपशिर्षक	बजेट विनियोजन	निकासा	खर्च	खर्च नभएको
१	२१६०००१ १३ (चालु प्रशासनिक खर्च)	१,८७,६०,०० ०/-	१,५२,०२,२९० /५०	१,५२,०२,२९० /५०	३५,५७,७०९ /५०

CamScanner

	मुख्य क्रियाकलाप : मुख्य न्यायाधिवक्ता पारिश्रमिक र सुविधा, खर्चहरु, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा कार्यरत राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरुको पारिश्रमिक र कार्यालय संचालन खर्चहरु ।				
२	२२५२२ (कार्यक्रम खर्च)	३५,३०,०००/-	२८,९६,०८३/-	२८,९६,०८३/-	६,३३,९१७/-
	कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा भएको खर्चहरु				
३	२१६००० ११४ (पूँजीगत खर्च)	८,००,०००/-	७,०८,०००/-	७,०८,०००/-	९२,०००/-
	कार्यालय सञ्चालन सँग सम्बन्धी यन्त्र, उपकरण तथा मेशिन औजार खर्च भएको तर मोटरसाइकल खरिद र कार्यालयका लागि फर्निचर फिक्चर्स तथा अन्य पूँजीगतमा खर्च नभएको ।				

परिच्छेद - २
सम्पादित कार्यहरुको विवरण

सम्पादित कार्यहरुको विवरण

१. कोशी प्रदेशको सकार पक्ष भएका मुद्दाहरुमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यलयबाट सर्वोच्च अदालत र उच्च अदालत विराटनगर मातहतका अदालतहरु र ईजलासहरुमा प्रदेश सरकारको तर्फबाट प्रतिरक्षा हुदै आइरहेको छ ।

२. प्रदेश कानूनको प्रभाकारी कार्यान्वयन गर्नका लागि प्रदेश सरकारको तर्फबाट गरिने कानूनी काम कारवाहीमा एकरुपता कायम गर्नका लागि प्रदेश कानूनी साक्षरता तथा कानून निर्माण क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम संखुवासभा, पाँचथर, तेह्रथुम, ताप्लेजुङ, सोलुखुम्बु, ओखलढुङ्गा, इलाम, भोजपुर, खोटाङ्ग, जिल्लाका सरोकारवाला निकायहरुबीच अन्तरक्रिया, तालीम तथा छलफलहरु संचालन गरिएको लिखित जवाफ सम्बन्धमा प्रदेशका कानून अधिकृतहरु सँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरिएको ।

३. प्रदेश कानूनको निर्माण पश्चात कार्यान्वयनमा देखिएका सवल र दुर्वल पक्षको अध्ययन गर्न थालिएको छ । लिखित जवाफ र कानूनी प्रतिरक्षाका लागि आवश्यक दक्षता, सीप विकास सम्बन्धी अभिमुखिकरण समेत यस कार्यालयबाट हुने गरेको छ ।

४. कानून निर्माणका कतिपय सन्दर्भमा प्रदेश सभा र समिती समक्ष उपस्थित भई मूख्य न्यायाधिवक्ताबाट आफ्नो राय व्यक्त गर्ने गरिएको छ ।

५. प्रदेश भित्र रहेका कारागार कार्यालय झुम्का सुनसरी, संखुवासभा, इलाम र पाँचथरको हिरासत कक्ष र कारागार अनुगमन गरी मानवोचित व्यवहार गर्न र भएका समस्या र समाधान खातिर अवलम्वन गर्न सकिने विषयमा सम्बन्धित पक्षको ध्यानाकर्षण गरिएको छ ।

६. प्रदेश कानूनको निर्माण पश्चात कार्यन्वयनमा देखिएमा सवल र दुर्वल पक्षको अध्ययन गर्न थालिएको छ ।

७. स्थानीय निकाय तथा न्यायिक समितिहरुसँगको कानूनी क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी अन्तरक्रियाचैनपुर नगरपालिका संखुवासभा, भोजपुर नगरपालिका, म्याङलुङ नगरपालिका, फिदिम नगरपालिका, फुङलिङ नगरपालिका, सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका, सिद्धिचरण नगरपालिका, दिक्तेल रुपाकोट मजुवागढी नगरपालिका, इलाम नगरपालिका, उर्लावारी नगरपालिकामा संचालन गरिएको ।

८. प्रदेश कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा कानूनी निर्माण प्रक्रियामा नेपाल भरिकै कानूनी काम कारवाहीमा एकरुपता ल्याउने उदेश्यले मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय,

गण्डकी प्रदेश र मधेश प्रदेशमा अन्तर प्रदेश अनुभव आदान प्रदान कार्यक्रम संचालन गरिएको ।

९. फौजदारी न्याय प्रशासन र प्रदेश कानूनको प्रभावकारीता सम्बन्धी कार्यक्रम उच्च सरकारी वकील कार्यालय, विरराटनगर, इलाम, धनकुटा र ओखलढुङ्गाका सह न्यायाधिवक्ता ज्युहरुको संलग्नतामा संचालन गरिएको ।

१०. न्याय सम्पादनमा सरोकारवालाको भूमिका तथा प्रभावकारिताका सम्बन्धमा २ दिवसिय कार्यक्रम इलाम नगरपालिकामा संचालन गरिएको ।

११. रिट सम्बन्धमा उच्च अदालत, जिल्ला अदालत, वार एशोसियसन मोरङ, उच्च सरकारी वकील तथा जिल्ला सरकारी समेत सँग छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरिएको ।

१२. कोशी प्रदेश स्थित प्रहरीहरु सँगको प्रदेश प्रहरी प्रशिक्षण कार्यक्रम प्रदेश प्रहरी कार्यालय, मोरङमा संचालन गरिएको ।

२.१ संवैधानिक तथा कानूनी विषयमा दिएको राय सल्लाह :-

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा संवैधानिक तथा कानूनी विषयमा दिएको राय सल्लाहको संख्या, मुद्दा तथा रिट निवेदनहरुमा वहस, पैरवी, प्रतिरक्षा एवं न्यायिक कार्यको सिलसिलामा सम्पादन गरिएका कार्यहरुको कार्यालयगत तथा एक मुष्ठ लगत फछ्यौंट विवरणलाई निम्न प्रकार प्रस्तुत गरिएको छ । मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट स्थापना भए देखि यस आर्थिक वर्षमा संवैधानिक तथा कानूनी विषयमा लिखित राय दिइएको अभिलेख हेर्नुपर्ने तथा मैखिक राय माग हुने गरेको छ । राय माग भएकोमा सबै राय माग गर्ने प्रदेश सरकारका निकायहरुलाई कानूनी राय तथा कानूनी परामर्श प्रदान गरिएको छ।

२.२ प्रदेश सरकार प्रत्यर्थी भई दायर भएका मुद्दाहरुको विवरण

आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा प्रदेश सरकार प्रत्यर्थी भई दायर भई फछ्यौंट भएको मुद्दा र हाल चालु रहेको मुद्दाहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

क्र.सं.	विवरण	मुद्दा संख्या	कैफियत
१	गत सालको जिम्मेवारी सरी आएको मुद्दा	७३	
२	यस वर्ष दर्ता संख्या	८२	
३	जम्मा चालु मुद्दा संख्या	१५५	
४	यस वर्ष फछ्यौंट भएका मुद्दा संख्या	४५	
५	यस वर्ष बाँकी रहेको मुद्दा संख्या	११०	

CamScanner

अनुसूची - १ मा फछ्र्यौट भएका मुद्दाका विवरण र अनुसूची -२ मा बाँकी रहेका मुद्दाहरुको विवरण रहेका छन।

२.३ प्रदेश सरकार पक्षभई चलेको मुद्दा सम्बन्धी विवरण :

नेपालको संविधानको धारा १६० (७) मा मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवाका अन्य शर्त प्रदेश कानून बमोजिम हुने भनिएको छ । मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य, अधिकार र सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी ऐन, २०७५ बमोजिम कुनै अदालत वा न्यायिक निकाय समक्ष प्रदेश सरकारको तर्फबाट निवेदन पुनरावेदन र पुनरावलोकन गर्ने अधिकार मुख्य न्यायाधिवक्तालाई हुने व्यवस्था गरेको छ । सो अनुसार आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा प्रदेश सरकार पक्ष भई कुनै विषयको मुद्दा दायर गर्ने निर्णय भएको छैन ।

२.४ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट आ.व. २०७९/०८० मा सम्पन्न गरिएका अन्य कार्यक्रमहरुको विवरण

क. प्रदेश कानूनी साक्षरता तथा कानून निर्माण क्षमता अविवृद्धि कार्यक्रम अन्तर्गत सरोकारवाला विचको समस्वय कार्यक्रम:

क.स.	मिति	स्थान	कैफियत
१.	२०८०/०२/०६	संखुवासभा जिल्लाको चैनपुर नगरपालिका	
२.	२०८०/०२/०८	भोजपुर जिल्लाको भोजपुर नगरपालिका	
३.	२०८०/०२/१८	तेह्रथुम जिल्लाको म्याङलुङ्ग नगरपालिका	
४.	२०८०/०२/१९	पाँचथर जिल्लाको फिदिम नगरपालिका	
५.	२०८०/०२/२०	ताप्लेजुंङ जिल्लाको फुङलिंङ नगरपालिका	
६.	२०८०/०३/१३	सोलुखुम्बु जिल्लाको दुधकुण्ड नगरपालिका	
७.	२०८०/०३/१३	इलाम जिल्लाको इलाम नगरपालिका	
८.	२०८०/०३/१४	ओखलढुंगा जिल्लाको सिद्धिचरण नगरपालिका	
९.	२०८०/०३/१५	खोटाङ जिल्लाको दिक्तेल रुपाकोट मझुवागडी नगरपालिका	

CS CamScanner

(ख) स्थानीय निकाय तथा न्यायिक समितिहरुसँगको कानूनी क्षमता अभिवृद्धि समबन्धि कार्यक्रम

क.स.	मिति	स्थान	कैफियत
१.	२०८०/०२/०६	चैनपुर नगरपालिका, संखुवासभा	
२.	२०८०/०२/०८	भोजपुर नगरपालिका, भोजपुर	
३.	२०८/०२/१८	म्याङलुङ्ग नगरपालिका, तेह्रथुम	
४.	२०८०/०२/१९	फिदिम नगरपालिका, पाँचथर	
५.	२०८०/०२/२०	फुङलिंङ नगरपालिका, ताप्लेजुङ्ग	
६.	२०८०/०३/१३	दुधकुण्ड नगरपालिका, सोलुखुम्बु	
७.	२०८०/०३/१३	इलाम नगरपालिका, इलाम	
८.	२०८०/०३/१४	सिद्धिचरण नगरपालिका, ओखलढुङ्गा	
९.	२०८०/०३/१४	उर्लाबारी नगरपालिका, मोरङ्ग	
१०.	२०८०/०३/१५	दिक्तेल रुपाकोट मझुवागडी नगरपालिका, खोटाङ्ग	

(ग) कारागार निरिक्षण तथा अनुगमन कार्यक्रम

क.स.	मिति	स्थान	कैफियत
१.	२०७९/०५/३१	कारागार कार्यालय, झुम्का, सुनसरी	
२.	२०७९/०६/०७	कारागार कार्यालय, संखुवासभा	
३.	२०७९/०७/२२	कारागार कार्यालय, इलाम	
४.	२०७९/०७/२३	कारागार कार्यालय, पाँचथर	

(घ) अन्तर प्रदेश अनुभब आदानप्रदान भ्रमण कार्यक्रम

क.स.	मिति	स्थान	कैफियत
१.	२०८०/०१/०३	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गण्डकी प्रदेश	
२.	२०८०/०१/०५	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, मधेश प्रदेश	

(ङ) फौजदारी न्याय प्रशासन र प्रदेश कानूनको प्रभावकारीता कार्यान्वयन सम्बन्धी एक दिवसीय अन्तरक्रिया कार्यक्रम

क.स.	मिति	स्थान	कैफियत
१.	२०७९/०९/२३	वेलका नगरपालिका, उदयपुर	

CamScanner

(च) न्याय सम्पादनमा सरोकारवालाहरुको भूमिका तथा प्रभावकारिता सम्बन्धी २ दिवसीय अन्तरक्रिया कार्यक्रम

क.स.	मिति	स्थान	कैफियत
१.	२०७९/१२/२४ र २५	इलाम नगरपालिका, इलाम	

(छ) रिट निवेदन सम्बन्धी एक दिवसीय अन्तरक्रिया तथा छलफल कार्यक्रम -

क.स.	मिति	स्थान	कैफियत
१.	२०८०/०२/२०	बिराटनगर महानगरपालिका ,मोरंङ्ग	

(ज) प्रदेश प्रहरी प्रशिक्षण कार्यक्रम -

क.स.	मिति	स्थान	कैफियत
१.	२०८०/०३/०३	प्रदेश प्रहरी कार्यालय,कोशी प्रदेश	

(झ) प्रदेश अन्तर्गतका निकायहरुसँगको लिखित जवाफ सम्बन्धि अन्तरक्रिया कार्यक्रम -

क.स.	मिति	स्थान	कैफियत
१.	२०८०/०३/१५	धनकुटा	

सरोकारवालाहरु वीच प्रदेश कानूनी साक्षरता तथा कानून निर्माण क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम

कार्यक्रम संचालन भएको स्थान :- संखुवासभा जिल्लाको चैनपुरमा रहेको जीवन होटलको सभाहल

कार्यक्रम संचालन भएको मिति :- २०८०।०२।०६ गते विहान ८:०० वजे देखि

छलफल कार्यक्रम अध्यक्षता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य

छलफल कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि :-माननीय राजेन्द्र कुमार कार्की प्रदेश सभा सदस्य

कार्यपत्र प्रस्तोता :-माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य

कार्यक्रम संचालक एवं टिप्पणी कर्ता:- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायण प्रसाद दाहाल

कार्यक्रममा सहभागीः-

१. श्री गजेन्द्र आचार्य —माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता, कोशी प्रदेश ।
२. श्री राजेन्द्र कुमार कार्की- माननीय प्रदेश शभा सदस्य ।
३. श्री टेकनाथ गौतम-माननीय जिल्ला न्यायाधिश संखुवासभा जिल्ला अदालत ।
४. श्री बबीता अधिकारी —संखुवासभा जिल्ला समन्वय उप प्रमुख ।
५. श्री शिव कुमार कार्की- संखुवासभा जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी ।
६. श्री वीरेन्द्र तपदार- जिल्ला प्रहरी कार्यालय संखुवासभाका प्र.ना.उ. ।
७. श्री केदार गौतम -संखुवासभा जिल्ला अदालतका श्रेस्तेदार ।
८. श्री नारायण प्रसाद दाहाल- सहायक न्यायाधिवक्ता मुख्य न्यायाधवक्ताको कार्यालय कोशी प्रदेश ।
९. श्री उमेश पाण्डे- प्रमुख अनुसन्धान अधिकृत ।
१० श्री दिनेश कटवाल-स.प्र.ना.उ. ।
११ श्री विवेक राई- मालपोत कार्यालय,संखुवासभाका कार्यालय प्रमुख ।
१२ श्री तारा दर्नाल — जिल्ला कानूनी सहायता अधिकृत ।
१३ श्री उमेश शाक्य-संखुवासभा जिल्लाका वार इकाई अध्यक्ष ।
१४ श्री मेघनाथ भट्टराई - संखुवासभा जिल्ला वार इकाई सदस्य ।
१५ श्री दुर्गा बहादुर श्रेष्ठ- संखुवासभा जिल्ला वार इकाई सदस्य ।
१६ श्री चेतनाथ फाला - संखुवासभा जिल्ला वार इकाई सदस्य ।
१७ श्री राधिका शर्मा- संखुवासभा जिल्ला वार इकाई सदस्य ।
१८ श्री राजन प्रसाद घिमिरे- संखुवासभा जिल्ला वार इकाई सदस्य ।

CamScanner

१९ श्री दिनेश बस्नेत- कार्यालय प्रमुख ईलाका प्रशासन कार्यालय चैनपुर ।
२० श्री मोहन मणी घिमिरे-सहायक प्र.जि.अ. संखुवासभा ।
२१ श्री गजाधर गोहित-प्र.ना.नी. इ.प्रहरी का. चैनपुर ।
२२ श्री किरण प्रसाद ढकाल-प्र.प्र.अ. चैनपुर ।

सरोकारवालाहरु वीच प्रदेश कानूनी साक्षरता तथा कानून निर्माण क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम

कार्यक्रम संचालन भएको स्थान :- भोजपुर जिल्लाको सदरमुकाममा रहेको होटल भिन्तुनाको सभाहल ।

कार्यक्रम संचालन भएको मिति :- २०८०।०२।०८ गते विहान ८:०० वजे देखि ।

छलफल कार्यक्रम अध्यक्षता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य ।

छलफल कार्यक्रमको अतिथि :-भोजपुर न.पा.का नगर प्रमुख श्री कैलाश कुमार आले ।

कार्यपत्र प्रस्तोता :-माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य ।

कार्यक्रम संचालक एवं टिप्पणी कर्ता:- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायणप्रसाद दाहाल ।

कार्यक्रममा सहभागीहरु:-

१. श्री गजेन्द्र आचार्य —माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता, कोशी प्रदेश ।
२. श्री कैलाश कुमार आले —भोजपुर न.पा. नगर प्रमुख ।
३. श्री मणिराम न्यौपाने-माननीय जिल्ला न्यायाधिश भोजपुर जिल्ला अदालत ।
४. श्री अनिशा खड्का —भोजपुर जिल्ला समन्वय प्रमुख ।
५. श्री हरिप्रसाद घिमिरे- भोजपुर जिल्ला प्रमुख जिल्ला अधिकारी ।
६. श्री शरद कुमार थापा क्षेत्री- जिल्ला प्रहरी कार्यालय भोजपुरका प्र.ना.उ. ।
७. श्री नवराज कार्की -भोजपुर जिल्ला अदालतका श्रेस्तेदार ।
८. श्री नारायणप्रसाद दाहाल- सहायक न्यायाधिवक्ता मुख्य न्यायाधवक्ताको कार्यालय कोशी प्रदेश ।
९. श्री नारायण घिमिरे -सहायक जिल्ला न्यायाधिवक्ता,जि.स.व. का भोजपुर ।
१०. श्री वीरेन्द्र शाह- डिभिजन वन कार्यालय, भोजपुरका डिभिजन वन अधिकृत ।
११. श्री शशीबाबु रेग्मी- मालपोत कार्यालय, भोजपुरका कार्यालय प्रमुख ।
१२. श्री आनन्द मल्लिक — जिल्ला कानूनी सहायता अधिकृत ।
१३. श्री जिता मुकारुङ-भोजपुर जिल्ला वार इकाई सदस्य ।

CamScanner

१४. श्री दावा तेन्जो शेर्पा - भोजपुर जिल्ला वार इकाई सदस्य ।
१५. श्री राम कुमार राई- भोजपुर जिल्ला वार इकाई सदस्य ।
१६. श्री भीषण श्रेष्ठ - भोजपुर जिल्ला वार इकाई सदस्य ।
१७. श्री मनोज खनाल- भोजपुर जिल्ला वार इकाई सदस्य ।
१८. श्री तीर्थ कुमार राई- भोजपुर जिल्ला वार इकाई सदस्य ।
१९. श्री राजन ढकाल- भोजपुर जिल्ला वार इकाई सदस्य ।

सरोकारवालाहरु वीच प्रदेश कानूनी साक्षरता तथा कानून निर्माण क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम

कार्यक्रम संचालन भएको स्थान :- तेह्रथुम जिल्लाको होटल ब्लु हेभेन सभाहल ।
कार्यक्रम संचालन भएको मिति :- २०८०।०२।०१८ गते विहान ८:०० वजे देखी ।
छलफल कार्यक्रम अध्यक्षता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य ।
छलफल कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि :-गुमानसिंह ईस्व तेह्रथुम जिल्ला समन्वय प्रमुख ।
कार्यपत्र प्रस्तोता :-माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य ।
कार्यक्रम संचालक एवं टिप्पणी कर्ता:- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायणप्रसाद दाहाल ।

कार्यक्रममा सहभागीहरु:-

(१) श्री गजेन्द्र आचार्य —माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता, कोशी प्रदेश ।
(२) श्री गुमानसिंह ईस्व -तेह्रथुम जिल्ला समन्वय प्रमुख।
(३) श्री प्रमेश पोखरेल-माननीय जिल्ला न्यायाधिश तेह्रथुम जिल्ला अदालत ।
(४) श्री संजय कुमार तुम्वाहाम्फे-म्याङलुङ न.पा. प्रमुख ।
(५) श्री जमुना सुवेदी कार्की —म्याङलुङ न.पा. उप प्रमुख ।
(६) श्री कृष्ण पौडेल- तेह्रथुम जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी ।
(७) श्री पारशमणी पोखरेल- तेह्रथुम जिल्ला अदालतका श्रेस्तेदार ।
(८) श्री राजन चापागाई- जिल्ला प्रहरी कार्यालय तेह्रथुमकाका प्र.ना.उ. ।
(९) श्री कविराज बस्नेत-शसस्त्र प्रहरी नायव उपरिक्षक ।
१० श्री नारायण प्रसाद दाहाल- सहायक न्यायाधिवक्ता मुख्य न्यायाधवक्ताको कार्यालय कोशी प्रदेश ।
११ श्री विक्रम लिम्बु-सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी ।
१२ श्री अनिल रेग्मी — सहायक जिल्ला न्यायाधिवक्ता, जि.स.व.का.तेह्रथुम ।

१४ श्री डिक वहादुर कार्की-तेह्रथुम जिल्लाका वार इकाई अध्यक्ष ।

१४ श्री तारा कार्की गुरुङ — म्याङलुङ-७ नं. वडाका वडाध्यक्ष ।

१५ श्री नारायण लुइटेल- तेह्रथुम जिल्ला वार इकाई सदस्य ।

१६ श्री तिर्थ कटवाल - तेह्रथुम जिल्ला वार इकाई सदस्य ।

१७ श्री लक्ष्मीनारायण मिश्र- तेह्रथुम जिल्ला वार इकाई सदस्य ।

१८ श्री अम्विका पोखरेल- तेह्रथुम जिल्ला वार इकाई सदस्य ।

१९ श्री रुद्र वहादुर वोगटी-कार्यालय प्रमुख मालपोत कार्यालय तेह्रथुम ।

२० श्री सन्जिवराज ढकाल- कार्यालय प्रमुख डिभिजन वन कार्यालय, तेह्रथुम ।

२१ श्री प्रेमकला गुरुङ-तेह्रथुम जिल्ला वार इकाई सदस्य ।

२२ श्री कृष्ण प्रसाद भट्टराई- तेह्रथुम जिल्ला वार इकाई सदस्य ।

२३ श्री प्रमोद घिमिरे- तेह्रथुम जिल्ला वार इकाई सदस्य ।

२४ श्री रामशरण बस्नेत- तेह्रथुम जिल्ला वार इकाई सदस्य ।

२५ श्री लोकेश आचार्य- स्वकीय सचिव ।

२६ श्री नविन खतिवडा- संयोजक म्याङलुङ न.पा, तेह्रथुम ।

२७ श्री राम प्रसाद पोखरेल-प्रमुख स्वकीय सचिव नगर प्रमुख म्याङलुङ ।

सरोकारवालाहरु वीच प्रदेश कानूनी साक्षरता तथा कानून निर्माण क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम

कार्यक्रम संचालन भएको स्थान :- पाँचथर जिल्लास्थित होटल आदर्श सर्गमको सभाहल ।

कार्यक्रम संचालन भएको मिति :- २०८०।०२।०१९ गते विहान ८:०० वजे देखि ।

छलफल कार्यक्रम अध्यक्षता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य ।

छलफल कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि :-यामकुमार आङबो पाँचथर जिल्ला समन्वय प्रमुख ।

कार्यपत्र प्रस्तोता :-माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य ।

कार्यक्रम संचालक एवं टिप्पणी कर्ता:- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायणप्रसाद दाहाल ।

कार्यक्रममा सहभागीहरु:-

१. श्री गजेन्द्र आचार्य —माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता, कोशी प्रदेश ।

२. श्री यामकुमार आङबो -पाँचथर जिल्ला समन्वय प्रमुख ।

३. श्री मित्र प्रसाद काफ्ले-फिदिम न.पा. प्रमुख ।

४. श्री राधाकृष्ण न्यौपाने-फिदिम न.पा. उप प्रमुख ।

CamScanner

५. श्री मेखवहमदुर मग्राती- प्रमुख जिल्ला अधिकारी ।
६. श्री रिद्धिनाथ निरौला-जिल्ला न्यायाधिवक्ता ।
७. श्री प्रविण योङहाङ-प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत ।
८. श्री बसन्त काफ्ले-सहायक जिल्ला न्यायाधिवक्ता ।
९. श्री मिलन थापा-कार्यालय प्रमुख जि. प्रहरी कार्यालय पाँचथर ।
१०. श्री सन्त राई-पाँचथर जिल्ला वारइकाई अध्यक्ष ।
११. श्री कमल चेमजोङ- पाँचथर जिल्ला वारइकाई सदस्य ।
१२. श्री चन्दन राज रेग्मी- पाँचथर जिल्ला वारइकाई सदस्य ।
१३. श्री खगेन्द्र बाँसकोटा- पाँचथर जिल्ला वारइकाई सदस्य ।
१४. श्री चन्द्र प्रसाद खनाल- पाँचथर जिल्ला वारइकाई सदस्य ।
१५. श्री नरेन्द्र कार्की- पाँचथर जिल्ला वारइकाई सदस्य ।
१६. श्री नारायण प्रसाद दाहाल-सहायक न्यायाधिवक्ता ।
१७. श्री टिका तिम्सिना- पाँचथर जिल्ला वारइकाई सदस्य ।
१८. श्री राजन सुवेदी-तहसिलदार पाँचथर जिल्ला अदालत ।
१९. श्री सरोज भट्ट- मालपोत अधिकृत ।
२०. श्री इन्द्रमणी भण्डारी- डिभिजन वन अधिकृत ।
२१. श्री लोकेश आचार्य-स्वकीय सचिव ।

सरोकारवालाहरु वीच प्रदेश कानूनी साक्षरता तथा कानून निर्माण क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम

कार्यक्रम संचालन भएको स्थान :- ताप्लेजुङ जिल्लास्थित होटल माउटेन्ट फुङलिङको सभाहल ।

कार्यक्रम संचालन भएको मिति :- २०८०।०२।०२० गते विहान ८:०० वजे देखि ।

छलफल कार्यक्रम अध्यक्षता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य ।

छलफल कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि :-अमिर मादेन फुङलिङ न.पा. नगर प्रमुख ।

कार्यपत्र प्रस्तोता :-माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य ।

कार्यक्रम संचालक एवं टिप्पणी कर्ता:- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायण प्रसाद दाहाल ।

कार्यक्रममा सहभागीहरु:-

१. श्री गजेन्द्र आचार्य —माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता, कोशी प्रदेश ।
२. श्री अमिर मादेन- फुङलिङ न.पा.नगर प्रमुख ।
३. श्री निर्मला योङगा-ताप्लेजुङ जिल्ला अदालतका माननीय जिल्ला न्यायाधिश ।
४. श्री गोमा देवी चेम्जोङ-ताप्लेजुङ जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी ।
५. श्री तिलोचन रिमाल- प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत ।
६. श्री सरिता कट्टेल-सहायक जिल्ला न्यायाधिवक्ता ।
७. श्री राजन लिम्बु-ताप्लेजुङ जिल्लाका प्र.ना.उ. ।
८. श्री नारायण दाहाल-सहायक न्यायाधिवक्ता ।
९. श्री बद्री प्रसाद साह-डिभिजन वन अधिकृत ।
१०. श्री बलराम भट्टराई-ताप्लेजुङ जिल्ला वारइकाई अध्यक्ष ।
११. श्री धनवहादुर थापा- ताप्लेजुङ जिल्ला वारइकाई सदस्य ।
१२. श्री ठाकुर सिंह लिम्बु- ताप्लेजुङ जिल्ला वारइकाई सचिव ।
१३. श्री भेषराज पौडेल- ताप्लेजुङ जिल्ला वारइकाई कोषाध्यक्ष ।
१४. श्री राम कुमार थापा- ताप्लेजुङ जिल्ला वारइकाई सदस्य ।
१५. श्री नारायण ढकाल- ताप्लेजुङ जिल्लाका प्रहरी ।
१६. श्री सिजन गुरुङ- ताप्लेजुङ जिल्लाका प्रहरी ।
१७. श्री सुर्य प्रसाद दाहाल- ताप्लेजुङ जिल्ला अदालतका नि.श्रेस्तेदार ।
१८. श्री राजेन्द्र प्रसाद काफ्ले-मनोविमर्श कर्ता ।
१९. श्री लोकेश आचार्य-स्वकीय सचिव ।

सरोकारवालाहरु वीच प्रदेश कानूनी साक्षरता तथा कानून निर्माण क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम

कार्यक्रम संचालन भएको स्थान :- सोलुखुम्बु जिल्लास्थित होटल हिल भ्यूको सभाहल
कार्यक्रम संचालन भएको मिति :- २०८०।०३।१३ गते विहान ८:०० वजे देखी
वैठकको अध्यक्षता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य
वैठकको प्रमुख अतिथि :- नगर प्रमुख श्री नाम्गेल जाङबु शेर्पा सोलु दुधकुण्ड न.पा.
विषयबस्तुमा सहजिकरण :-माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य
कार्यक्रम संचालक :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा

CamScanner

१. श्री गजेन्द्र आचार्य –माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता, कोशी प्रदेश।
२. श्री नाम्गेल जाङबु शेर्पा -नगर प्रमुख श्री नाम्गेल जाङबु शेर्पा सोलु दुधकुण्ड न.पा.।
३. श्री गान्धीमाया तामाङ -उप प्रमुख, सोलु दुधकुण्ड न.पा.।
४. श्री बसन्त भट्टराई -सोलुखुम्वु जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी।
५. श्री नगेन्द्र कुमार कालाखेती- श्रेस्तेदार, सोलुखुम्वु जिल्ला अदालत।
६. श्री दिपक श्रेष्ट –प्र ना उ जिल्ला प्रहरी कार्यालय सोलुखुम्वु।
७. श्री विरेन्द्र खनाल -प्र ना उ सशस्त्र प्रहरी बल सोलुखुम्वु।
८. श्री रविन सापकोटा-सहायक न्यायाधिवक्ता।
९. श्री रामजी साह-डिभिजन वन अधिकृत।
१०. श्री कोपिला राई प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत , सोलु दुधकुण्ड न.पा.।
११. श्री हेमकला कट्टेल-अधिवक्ता।
१२. श्री उमेश सुवेदी- तहशिलदार, सोलुखुम्वु जिल्ला अदालत।
१३. श्री युवराज भुजेल -कार्यालय प्रमुख मालपोत कार्यालय।
१४. श्री सन्जित गौतम- सहायक जिल्ला न्यायाधिवक्ता जि. स. व. का. सोलुखुम्वु।
१५. श्री विपना आले मगर -जिल्ला कानूनी सहायता अधिकारी।
१६. श्री विदुर कुमार लामिछाने- सोलुखुम्वु जिल्ला वारइकाई सचिव।
१७. श्री दिपेन्द्र कुमार शर्मा- सोलुखुम्वु जिल्ला वारइकाई कोषाध्यक्ष।
१८. श्री पेम्वा शेर्पा- सदस्य जिल्ल समन्वय समिति।
१९. श्री टीकाराम श्रेष्ठ- स क अ जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय।
२०. श्री बुद्द बहादुर तामाङ- जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय।
२१. श्री पेशल श्रेष्ठ -सोलुखुम्वु जिल्लाका प्रहरी कार्यालय।
२२. श्री हिमाल गुरुङ- सोलुखुम्वु जिल्लाका प्रहरी कार्यालय।
२३. श्री विष्णु बहादुर श्रेष्ठ- सोलुखुम्वु जिल्लाका प्रहरी कार्यालय।
२४. श्री तारानाथ दाहाल-स्थानिय।
२५. श्री शिव शंकर मेहता नायब सुब्बा – मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यालय, कोशी प्रदेश
२६. श्री संजिव कटवाल ह.स.चा - मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यालय, कोशी प्रदेश
२७. श्री सरस्वती राजवंशी कास - मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यालय, कोशी प्रदेश

CamScanner

सरोकारवालाहरु वीच प्रदेश कानूनी साक्षरता तथा कानून निर्माण क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम

कार्यक्रम संचालन भएको स्थान :- ओखलढुंगा जिल्लास्थित होटल पाथिभराको सभाहल।

कार्यक्रम संचालन भएको मिति :- २०८०।०३।१४ गते विहान ८:०० वजे देखि।

वैठकको अध्यक्षता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य।

वैठकको प्रमुख अतिथि :- नगर प्रमुख श्री तेजन खनाल सिद्दिचरण नगरपालिका, ओखलढुंगा।

विषयबस्तुमा सहजिकरण :-माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य।

कार्यक्रम संचालक :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा।

कार्यक्रममा सहभागीहरु:-

१. श्री गजेन्द्र आचार्य –माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता, कोशी प्रदेश।
२. श्री तेजन खनाल– नगर प्रमुख, सिद्दिचरण नगरपालिका।
३. श्री टीकाराम आचार्य– माननिय जिल्ला न्यायाधीश, ओखलढुंगा जिल्ला अदालत।
४. श्री केदार दहादुर बस्नेत -उप प्रमुख, सिद्दिचरण नगरपालिका।
५. श्री प्रदर्शनी कुमारी - प्रमुख जिल्ला अधिकारी, ओखलढुंगा।
६. श्री नविन खनाल- श्रेस्तेदार, ओखलढुंगा जिल्ला अदालत।
७. श्री विश्वास सुनुवार- निमित्त सह न्यायाधिवक्ता, उच्च सरकारी वकील कार्यालय।
८. श्री रामहरी काफ्ले- जिल्ला न्यायाधिवक्ता, जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय।
९. श्री हर्क बहादुर राई -वरिष्ठ अधिवक्ता।
१०. श्री दिपक के शी –प्र.ना.उ., जिल्ला प्रहरी कार्यालय ओखलढुंगा।
११. श्री विकाश भुजेल – प्र. ना. उ., सशस्त्र प्रहरी बल ओखलढुंगा।
१२. श्री रविन सापकोटा-सहायक न्यायाधिवक्ता।
१३. श्री जीत प्रसाद लुईटेल-सहायक न्यायाधिवक्ता।
१४. श्री मुकुन्द कुमार रेग्मी-सहायक जिल्ला न्यायाधिवक्ता ।
१५. श्री मनोज खड्का -शाखा अधिकृत, उच्च अदालत।
१६. श्री हेमकला कट्टेल-अधिवक्ता।
१७. श्री देवेन्द्र दास- प्रहरी निरिक्षक।
१८. श्री नीर कुमार ढुंगना -कार्यालय प्रमुख, मालपोत कार्यालय।
१९. श्री प्रेम नारायण साज भण्डारी- स्थानिय।

CamScanner

२०. श्री टुकराज निरौला- अध्यक्ष ओखलढुंगा जिल्ला वार इकाई।
२१. श्री एकराज खतिवडा- ओखलढुंगा जिल्ला वार इकाई।
२२. श्री संजित निरौला - ओखलढुंगा जिल्ला वार इकाई।
२३. श्री होम बहादुर भण्डारी - सशस्त्र प्रहरी।
२४. श्री दुर्गा बहादुर राई - सशस्त्र प्रहरी।
२५. श्री राम बहादुर थापा मगर- सशस्त्र प्रहरी।
२६. श्री शम्भु लामिछाने- सशस्त्र प्रहरी।
२७. श्री तेन्जी शेर्पा -जिल्लाका प्रहरी कार्यालय।
२८. श्री प्रेम पौड्याल- जिल्लाका प्रहरी कार्यालय।
२९. श्री सरोज राई- जिल्लाका प्रहरी कार्यालय।
३०. श्री केदार राई- जिल्लाका प्रहरी कार्यालय।
३१. श्री सुजिन राई- जिल्लाका प्रहरी कार्यालय।
३२. श्री भिम बहादुर मगर- जिल्ल प्रशासन कार्यालय।
३३. श्री नारायण श्रेष्ठ- जिल्ला अदालत।
३४. श्री विनोद कटवाल -सिद्धिचरण नगरपालिका।
३५. श्री तेज बहादुर खवास- जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय।
३६. श्री सरीता गिरी- जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय।
३७. श्री संझना गिरी- जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय।
३८. श्री रमेश गिरी -सिद्धिचरण नगरपालिका।
३९. श्री शिव शंकर मेहता -नायब सुब्बा।
४०. श्री संजिव कटवाल- ह.स.चा.।
४१. श्री सरस्वती राजवंशी- का.स.।

सरोकारवालाहरु वीच प्रदेश कानूनी साक्षरता तथा कानून निर्माण क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम

कार्यक्रम संचालन भएको स्थान :- खोटाङ जिल्लास्थित होटल श्री ब्रदर्शको सभाहल।

कार्यक्रम संचालन भएको मिति :- २०८०।०३।१५ गते विहान ८:०० वजे देखी।

वैठकको अध्यक्षता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य।

बैठकको प्रमुख अतिथि :- प्रमुख श्री सन बहादुर राई जिल्ला समन्वय समिति ।

विषयबस्तुमा सहजिकरण :-माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य ।

कार्यक्रम संचालक :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा ।

कार्यक्रममा सहभागीहरु:-

१ श्री गजेन्द्र आचार्य –माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता, कोशी प्रदेश ।

२ श्री सन बहादुर राई प्रमुख जिल्ला समन्वय समिति ।

३ श्री तीर्थराज भट्टराई नगर प्रमुख दि. रु. म. नगरपालिका ।

४ श्री विसन राई नगर उप प्रमुख दि. रु. म. नगरपालिका ।

५ श्री पवित्र प्रकाश शाह -निमित्त प्रमुख जिल्ला अधिकारी ।

६ श्री रमाकान्त यादव- श्रेस्तेदार, खोटाङ जिल्ला अदालत ।

७ श्री संगिता न्यौपाने जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय ।

८ श्री नारायणदास राई केन्द्रिय सदस्य नेपाल वार ।

९ श्री कृष्ण बहादुर बम प्र. ना. उ. सशस्त्र प्रहरी बल खोटाङ ।

१० श्री रविन सापकोटा-सहायक न्यायाधिवक्ता ।

११ श्री हेमकला कट्टेल-अधिवक्ता ।

१२ श्री रोमन राज अर्याल प्रहरी निरिक्षक ।

१३ श्री कुल प्रसाद फुयल- खोटाङ जिल्ला वारइकाई अध्यक्ष ।

१४ श्री चन्द्र बहादुर खड्का- खोटाङ जिल्ला वारइकाई उपाध्यक्ष ।

१५ श्री ओम प्रकाश घिमिरे - खोटाङ जिल्ला वारइकाई सचिव ।

१६ श्री चिरञ्जिवि खतिवडा – नगर पालाका सचिवालय ।

१७ श्री रविन मगर- जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय ।

१८ श्री युवराज राई - सशस्त्र प्रहरी ।

१९ श्री खेमराज भण्डारी जिल्ला प्रहरी कार्यालय ।

२० श्री नारायण कार्की- जिल्लाका प्रहरी कार्यालय ।

२१ श्री किरण तामाङ- जिल्लाका प्रहरी कार्यालय ।

२२ श्री धर्मेन्द्र चौधरी- जिल्लाका प्रहरी कार्यालय ।

CamScanner

२३ श्री मणी कुमार यादव- जिल्लाका प्रहरी कार्यालय।

२४ श्री हिरा थापा ना. सु. जिल्ला प्रशासन कार्यालय।

२५ श्री अशोक घिरिङ क. अ. जिल्ला प्रशासन कार्यालय।

२६ श्री सिर्जु रावत जिल्ला प्रशासन कार्यालय।

२७ श्री शिव शंकर मेहता नायब सुब्बा।

२८ श्री संजिव कटवाल ह.स.चा।

२९ श्री सरस्वती राजवंशी कास।

सरोकारवालाहरु वीच प्रदेश कानूनी साक्षरता तथा निर्माण क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रमको

उद्देश्य, उपलब्धि र निष्कर्ष :-

सरोकारवालाहरु बीचको प्रदेश कानूनी साक्षरता तथा कानून निर्माण क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम संचालनको उद्देश्य, स्थानीय निकायको कानून निर्माण प्रक्रिया सहजीकरण गरी कानून निर्माण क्षमता अभिवृद्धि एवं प्रदेश कानून तथा स्थानीय कानून निर्माण एवं प्रभावकारी कार्यान्वयन र कानूनी साक्षरताका सम्बन्धमा स्थानीय निकाय तथा प्रदेश सरकारले विज्ञताको सेवा लिन चाहेमा निःशुल्क सेवा दिने कार्यमा विज्ञ तथा दक्ष जनशक्तिलाई प्रेरित गर्न यो कार्यक्रमको उदेश्य रहेको ।

प्रस्तुत उद्देश्य प्राप्तिका लागि ताप्लेजुङ, पाँचथर, इलाम, संखुवासभा, भोजपुर, तेह्रथुम, खोटाङ, ओखलढुङ्गा र सोलुखुम्बु जस्ता पहाडी जिल्लालाई लक्षित गरी यो कार्यक्रम संचालन गरिएको उक्त जिल्ला स्थित, न्यायाधिश, सरकारी वकील, प्रमुख जिल्ला अधिकारी, बार इकाई, प्रहरी प्रमुख एवं जनप्रतिनिधि समेतले स्थानीय तहमा हुने कानून निर्माण प्रक्रिया र कानूनी साक्षरताको विषयमा सरोकारवालाहरुले निभाउनु पर्ने भूमिकाको विषयमा प्रष्ट पारिएको, प्रदेश सरकार वा स्थानीय निकायले दक्षता र विज्ञताको सेवा लिन चाहेमा कानून निर्माण तथा कानूनी साक्षरताको विषयमा निःशुल्क सेवा दिने प्रतिबद्धता जाहेर गरेका साथै सरोकारवाला निकाय विचमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले अहं भूमिका निर्वाह गरेको ।

माथि उल्लेखित पहाडी जिल्लाहरुमा भएको उक्त कार्यक्रममा न्यायाधिश, सरकारी वकील, वार एशोसिएसन, प्रहरी, प्रमुख जिल्ला अधिकारी एवं स्थानीय जनप्रतिनिधि समेतको

भूमिका प्रष्ट भएको, स्थानीय एवं प्रदेश सरकारले कानून निर्माण र साक्षरताका लागि सेवा माग गरेमा सरोकारवाला निकाय वा विज्ञले निःशुल्क रुपमा सेवा दिने प्रतिवद्धता जाहेर गरेको ।जिल्ला स्थित न्याय तथा कानून सँग जोडिएका स्थानीय तह र मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय बीचको सम्बन्ध घनिभूत छलफल भएको, कार्यक्रममा उठाएका विषय बस्तु उपयुक्त रहेको भनी सकरात्मक धारणा रहेको पाइएको ।

स्थानीय निकाय तथा न्यायिक समितिहरु सँगको कानूनी क्षमता अभिवृद्धि सम्वन्धी

एक दिवसिय अन्तरक्रिया कार्यक्रम

कार्यक्रम संचालन भएको स्थान :- चैनपुर नगरपालिकाको सभाहल, संखुवासभामा

कार्यक्रम संचालन भएको मिति :- २०८०।०२।०६ गते

कार्यक्रम अध्यक्षता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य

कार्यक्रमको अतिथि :-चैनपुर न.पा. उप प्रमुख श्री एलिना श्रेष्ठ

कार्यपत्र प्रस्तोता :-माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य

कार्यक्रम संचालक :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायण प्रसाद दाहाल

कार्यक्रममा सहभागी संख्या :- ५३ जना (२६ महिला २७ पुरुष)

स्थानीय निकाय तथा न्यायिक समितिहरु सँगको कानूनी क्षमता अभिवृद्धि सम्वन्धी

एक दिवसिय अन्तरक्रिया कार्यक्रम

कार्यक्रम संचालन भएको स्थान :- भोजपुर नगरपालिकाको सभाहल

कार्यक्रम संचालन भएको मिति :- २०८०।०२।०८ गते

कार्यक्रम अध्यक्षता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य

कार्यक्रमको अतिथि :-भोजपुर न.पा. प्रमुख श्री कैलाश कुमार आले

कार्यपत्र प्रस्तोता :-माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य

कार्यक्रम संचालक :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायण प्रसाद दाहाल

कार्यक्रममा सहभागी संख्या :- २८ जना (११ महिला १७ पुरुष)

CamScanner

स्थानीय निकाय तथा न्यायिक समितिहरु सँगको कानूनी क्षमता अभिवृद्धि सम्वन्धी

एक दिवसिय अन्तरक्रिया कार्यक्रम

कार्यक्रम संचालन भएको स्थान :- म्याङलुङ नगरपालिकाको सभाहल

कार्यक्रम संचालन भएको मिति :- २०८०।०२।१८ गते

कार्यक्रम अध्यक्षता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य

कार्यक्रमको अतिथि :-म्याङलुङ न.पा. प्रमुख श्री संजय कुमार तुम्वाहाम्फे

कार्यपत्र प्रस्तोता :-माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य

कार्यक्रम संचालक :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायण प्रसाद दाहाल

कार्यक्रममा सहभागी संख्या :- ५१ जना (१४ महिला ३७ पुरुष)

स्थानीय निकाय तथा न्यायिक समितिहरु सँगको कानूनी क्षमता अभिवृद्धि सम्वन्धी

एक दिवसिय अन्तरक्रिया कार्यक्रम

कार्यक्रम संचालन भएको स्थान :- फिदिम नगरपालिकाको सभाहल

कार्यक्रम संचालन भएको मिति :- २०८०।०२।१९ गते

कार्यक्रम अध्यक्षता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य

कार्यक्रमको अतिथि :-फिदिम न.पा. प्रमुख श्री मित्र प्रसाद काफ्ले

कार्यपत्र प्रस्तोता :-माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य

कार्यक्रम संचालक :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायण प्रसाद दाहाल

कार्यक्रममा सहभागी संख्या :- ५१ जना (१६ महिला ३५ पुरुष)

CamScanner

स्थानीय निकाय तथा न्यायिक समितिहरु सँगको कानूनी क्षमता अभिवृद्धि सम्वन्धी

एक दिवसिय अन्तरक्रिया कार्यक्रम

कार्यक्रम संचालन भएको स्थान :- फुङलिङ नगरपालिकाको सभाहल

कार्यक्रम संचालन भएको मिति :- २०८०।०२।२० गते

कार्यक्रम अध्यक्षता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य

कार्यक्रमको अतिथि :-फुङलिङ न.पा. प्रमुख श्री अमिर मादेन

कार्यपत्र प्रस्तोता :-माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य

कार्यक्रम संचालक :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायण प्रसाद दाहाल

कार्यक्रममा सहभागी संख्या :- ४६ जना (१५ महिला ३१ पुरुष)

स्थानीय तह तथा न्यायिक समितिहरु सँगको कानूनी क्षमता अभिवृद्धि सम्वन्धी

एक दिवसिय अन्तरक्रिया कार्यक्रम

कार्यक्रम संचालन भएको स्थान :- सोलुदुधकुण्ड नगरपालिकाको सभाहल

कार्यक्रम संचालन भएको मिति :- २०८०।०३।१३ गते

कार्यक्रम अध्यक्षता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य

कार्यक्रमको अतिथि :- सोलुदुधकुण्ड न.पा.का उप प्रमुख गान्धीमाया तामाङ

कार्यपत्र प्रस्तोता :-माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य, सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा र अधिवक्ता श्री हेमकला कट्टेल

कार्यक्रम संचालक :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा

कार्यक्रममा सहभागी संख्या :- २५ जना

स्थानीय निकाय तथा न्यायिक समितिहरु सँगको कानूनी क्षमता अभिवृद्धि सम्वन्धी

एक दिवसिय अन्तरक्रिया कार्यक्रम

कार्यक्रम संचालन भएको स्थान :- सिद्धिचरण नगरपालिकाको सभाहल

कार्यक्रम संचालन भएको मिति :- २०८०।०३।१४ गते

कार्यक्रम अध्यक्षता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य

कार्यक्रमको अतिथि :- सिद्धिचरण न.पा.का प्रमुख तेजन खनाल

कार्यपत्र प्रस्तोता :-माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य

सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा र

अधिवक्ता श्री हेमकला कट्टेल

कार्यक्रम संचालक :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा

कार्यक्रममा सहभागी संख्या :- ३३ जना

स्थानीय निकाय तथा न्यायिक समितिहरु सँगको कानूनी क्षमता

अभिवृद्धि सम्वन्धी

एक दिवसिय अन्तरक्रिया कार्यक्रम

कार्यक्रम संचालन भएको स्थान :- दिक्तेल रुपाकोट मझुवागढी नगरपालिकाको सभाहल

कार्यक्रम संचालन भएको मिति :- २०८०।०३।१५ गते

कार्यक्रम अध्यक्षता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य

कार्यक्रमको अतिथि :- दिक्तेल रुपाकोट मझुवागढी न.पा.का प्रमुख तिर्थराज भट्टराई

कार्यपत्र प्रस्तोता :-माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री गजेन्द्र आचार्य

सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा

अधिवक्ता हेमकला कट्टेल

कार्यक्रम संचालक :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री रविन सापकोटा

कार्यक्रममा सहभागी संख्या :- २० जना

CamScanner

स्थानीय निकाय तथा न्यायिक समितिहरु सँगको कानूनी क्षमता अभिवृद्धि सम्वन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम

उद्देश्य, उपलब्धि र निष्कर्ष :-

स्थानीय निकायमा भएका विवाद, न्यायिक समितिमा मुद्दा दर्ता गर्ने प्रकृया समाधानका उपाय, न्यायिक समितिले गरेका गरेका निर्णयको प्रभावकारी कार्यान्वयन, गर्न सहयोग पुऱ्याउने, न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्रका सम्बन्धमा विस्तृत छलफल गरी प्रदेश भरीकै न्यायिक समितिको निर्णयमा एकरुपता ल्याउने, नेपालको संविधानको अधिनमा रही स्थानीय निकायले कानून निर्माण गर्दा लिनु पर्ने कानूनी विज्ञता तथा दक्षताको सेवा लिने सम्बन्धमा सहजता पुऱ्याउने र स्थानीय निकायमा रहेको न्यायिक समितिको कानूनी क्षमता अभिवृद्धि सम्वन्धी अवधारणा दृष्टिकोण र भएका निर्णको प्रभावकारी कार्यान्वयनका पक्षमा सहभागिता मूलक अनुभव आदान प्रदान गर्ने ।

स्थानीय निकाय तथा न्यायिक समितिहरु सँगको कानूनी क्षमता अभिवृद्धि सम्वन्धी कार्यक्रमहरु चैनपुर नगरपालिका, भोजपुर नगरपालिका, म्याङलुङ नगरपालिका, फिदिम नगरपालिका, फुङलिङ नगरपालिका, सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका, सिद्धिचरण नगरपालिका, दिक्तेल रुपाकोट मझुवागढी नगरपालिका, इलाम नगरपालिका, उर्लावारी नगरपालिकामा संचालन गरिएको। सो कार्यक्रमले स्थानीय निकायमा कानून निर्माण प्रकृया सरलीकरण भएको, न्यायिक समितिका संयोजक एवं पदाधिकारीहरुको कानूनी क्षमता अभिवृद्धि भएको न्यायिक समितिमा परेका उजुरीहरु उपर कानूनी प्रक्रिया अवलंवन गरी निर्णय गर्न र निर्णयको कार्यान्वयन गर्न सहज भएको एवं कार्यविधिका सम्बन्धमा पारदर्शिता र एकरुपता कायम हुने देखिएको

कानूनी प्रक्रियाको सरलीकरण विधिको वारेमा जानकारी गराउदा सहभागीहरुवाट विषय सान्दर्भिक भएको भनी सकरात्मक धारणा प्रस्तुत भएको, स्थानीय निकायमा कानून निर्माणका क्रममा स्थानीय जनशक्तिवाटै सेवा लिन सक्ने अवस्था रहेको कुरा महसुस गराइएको, प्रदेश भरीकै न्यायिक समितिको कार्यविधिमा एकरुपता कायम गर्नका लागि मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले पहल गर्नु पर्ने भनी सबै वाट माग भएको र सो कार्यको लागि मुख्य न्यायाधिवक्ता उत्सुक देखिएको, विशेष गरी मेलमिलापलाई प्रोत्साहन गर्नु पर्ने कुरामा जोड दिएकोमा सवै पक्ष सकरात्मक रहेको ।

CamScanner

कारागार निरीक्षण तथा अनुगमन कार्यक्रम

निरिक्षण गरेको कार्यालय :- श्री कारागार कार्यालय, झुम्का, सुनसरी ।

निरिक्षण अनुगमन गरेको मिति :- २०७९।०५।३१

निरिक्षण कर्ता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री भोजराज श्रेष्ठ

निरिक्षण कर्ता :- उप न्यायाधिवक्ता श्री केशबप्रसाद पन्त

निरिक्षण कर्ता :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायण प्रसाद दाहाल

निरिक्षण सहयोगी :- स्वकिय सचिव श्री बिपिन शाक्य

१. **परिचय :-** नेपालको संविधानको धारा १६० मा व्यावस्था भए वमोजिम नियुक्त मुख्य न्यायाधिवक्ता सोही धाराको उपधारा (५) वमोजिम प्रदेश सरकारको कानूनी सल्लाहकार हुने संवैधानी व्यावस्था रहेको मा महान्यायाधिवक्ताको परिपत्रअनुसार मुख्य न्यायाधिवक्ताले कारागार कार्यालयहरु निरिक्षण अनुगमन गर्ने व्यावस्था भए वमोजिम निरिक्षण अनुगमन हुने गरेको ।

२. **अनुगमनको उदेश्य :-** कारागारमा रहेका कैदी बन्दीहरु उपर मानवोचित व्यावहार भए नभएको, आफन्त र कानून व्यवसायी सँग भेटघाट भए नभएको जानकारी लिने र कार्यालयको भौतिक अवस्था अनुगमन गरी त्यसवाट देखिएका समस्या समाधानको लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गर्ने ।

३. **कैदिबन्दिहरुको अवस्था :-** लगभग १५०० जनाको क्षमता भएको कारागार कार्यालय झुम्कामा १७९० जना कैदीबन्दिहरु रहेकोले कारागारको क्षमता भन्दा बढी कैदीबन्दिहरु रहेको देखिएको ।

४. **भेटघाट :-** कारागार कार्यालय झुम्का, सुनसरीमा रहेका कैदीबन्दिहरुले आफ्नो कानून व्यावसायी तथा आफन्त सँग भेटघाट गर्न पाएको भए पनि अलग्गै भेटघाट कक्ष नभएका कारण कैदीबन्दिहरुको गोपनियता भने कायम हुन सकेको नदेखिएको संविधानको धारा २० को उपधारा (२) वमोजिम स्वच्छ सुनवाइको व्यवस्था न्यून रहेको पाइदा उचित निर्देशन दिएको ।

५. **कैदीबन्दिहरुको सिप विकास :-** कारागारमा रहेका कैदीबन्दिहरुले सीप मूलक कार्यहरु मुढा वुन्ने, टोपी वुन्ने, हस्तकला सामग्रीहरु वनाउने र सो उत्पादनको विक्रि वितरण गरि अर्थोउपार्जन समेत गरेको भएको देखिएको ।

CamScanner

६. **कैदिबन्दिहरुको अध्यायन :-** कारागारभित्र रहेको स्वअध्यायन केन्द्र बाट कानूनी तथा धार्मिक पुस्तकहरु पत्रपत्रिकाहरु उपलब्ध भए पनि सवै लाई एथेस्ट मात्रामा पुग्ने पुस्तकहरुको कमी भएको, उपलब्ध भए सम्मका पुस्तक तथा पत्रपत्रिकाहरु कैदीबन्दिहरुले अध्यायन गर्ने गरेको ।

७. **टेलिभिजनको व्यावस्था :-** कारागार कार्यालयको धेरैजसो कैदीबन्दि कक्षमा टेलीभिजन भएको र कैदीबन्दिहरु समुह समुह मिलेर टेलिभिजन हेर्ने तथा पत्रपत्रिका अध्ययन गर्ने गरेको देखिएको ।

८. **खेलकुद :-** कारागार भित्र फुटवल ग्राउण्ड,भलिवल ग्राउण्ड र व्यायम साला समेत रहेको देखिएको तथा कैदीबन्दिहरुले फुटवल खेल्ने, भलिवल खेल्ने, व्यायम गर्ने , टी. टी. खेल्ने , चेस तथा क्यारेम्वोड खेल्ने जस्ता कार्यहरु गरी रहेको देखिएको ।

९. **कैदीबन्दिहरुले पाउने सुविधा :-** कारागारमा रहेका कैदीबन्दिहरुले कानूनले प्रदान गरेको सिधा खर्च तथा सुविधा पाई रहेको देखिएको ।

१०. **स्वास्थ्य कर्मी सम्बन्धी :-** कारागार कार्यालयमा २ जना अ.हे.व. को दरबन्दि रहेकोले कैदीबन्दिहरुको स्वास्थ्य उपचार गर्ने गरेको साथै कैदीबन्दी स्वास्थ्य कर्मिवाट सचेत उपचार सेवा प्राप्त गरेको देखिएको|

११. **कार्यालय प्रशासन :-** कैदीबन्दिहरुले सिपमूलक कार्य गरी उत्पादीत समानलाई विक्रि वितरण गर्न र चाहिने कच्चा पदार्थहरुको व्यावस्थापन गर्न सहयोग गरेको, कानून वमोजिमको कैदीबन्दिहरुले पाउने सुविधा दिएको देखिएको , खेलकुद व्यायमशाला तथा पत्रपत्रिकाको अध्यायन, आफन्त तथा कानून व्यावसायी सँगको भेट घाटको प्रबन्ध मिलाएको देखिएको र कैदीबन्दिहरुले सेवन गर्ने नियमित औषधीको व्यापस्थापन समेत गरेको देखिएको ।

१२. **कैदीबन्दिहरुको गुनासो :-** मुद्दा फैसला भई अदालतको फैसला वमोजिम कारागारमा रहेको भए पनि केही कैदीबन्दिहरुले बेलैमा कैदी पूर्जी प्राप्त गर्न नसकेको, मुद्दा अन्तिम भएको जानकारी सरकारी वकील कार्यालयबाट केही मुद्दाहरुमा प्राप्त हुन नसकेको, जेष्ठ नागरिक सम्बन्धी ऐन २०६३ बमोजिमको सुविधा केही मुद्दाका कैदीबन्दिहरुले प्राप्त गर्न नसकेको, वैतनीक वकील हप्तामा १ दिन आएर मुद्दा सम्बन्धी जानकारी लिने दिने गरे पनि सो प्रयाप्त नभएको ।

CamScanner

१३. **तत्कालै गर्नु पर्ने कार्यहरु :-** कारागार सुरक्षा कर्मीको कमी देखिएकोले सुरक्षा कर्मी थप गर्नु पर्ने साथै यातायातको साधन कमि देखिएकोले सो विषयमा सम्बन्धित निकायमा जानकारी गराई सो को लागि पहल गर्नु पर्ने । कैदीबन्दिहरुले पाउनु पर्ने जेष्ठ नागरिक सम्बन्धी ऐन, २०६३ बमोजिमको सुविधाको लागि सम्बन्धित निकायमा जानकारी गराउनु पर्ने ।

१४. **निष्कर्ष तथा सुझाव :-** फौजदारी कानूनको उल्लंघन गरे वापतको सजाय गरी कारागार भित्र राख्नुको मूल उदेश्य कैदीबन्दिहरुको अपराधिक प्रवृति सुधार गरी समाज उपयोगी नागरिकको रुपमा रुपान्तरण गर्नु नै हो यसका लागि फैजदारी कसुर र सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वियन ऐन २०७४ अनुसार प्रोवेशन तथा प्यारोल वोडको तत्काल स्थापना गरी कार्यान्वियन गर्नु पर्ने कोशी प्रदेश भित्र रहेका कारागार कक्षको स्तरोन्नती गर्नु पर्ने ।

कारागार निरिक्षण अनुगमन

निरिक्षण गरेको कार्यालय :- श्री कारागार कार्यालय, संखुवासभा ।

निरिक्षण अनुगमन गरेको मिति :- २०७९।०६।०७

निरिक्षण कर्ता :- उप न्यायाधिवक्ता श्री केशबप्रसाद पन्त

निरिक्षण सहयोगी :-कार्यालय सहयोगी चन्द्र दाहाल

१. **परिचय :-** नेपालको संविधानको धारा १६० मा व्यावस्था भए वमोजिम नियुक्त मुख्य न्यायाधिवक्ता सोही धाराको उपधारा (५) वमोजिम प्रदेश सरकारको कानूनी सल्लाहकार हुने संवैधानी व्यावस्था रहेको मा महान्यायाधिवक्ताको परिपत्र अनुसार मुख्य न्यायाधिवक्ताले कारागार कार्यालयहरु निरिक्षण अनुगमन गर्ने व्यावस्था भए वमोजिम निरिक्षण अनुगमन हुने गरेको ।

२. **अनुगमनको उदेश्य :-** कारागारमा रहेका कैदी बन्दीहरु उपर मानवोचित व्यावहार भए नभएको, आफन्त र कानून व्यवसायी सँग भेटघाट भए नभएको जानकारी लिने र कार्यालयको भौतिक अवस्था अनुगमन गरी त्यसवाट देखिएका समस्या समाधानको लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गर्ने ।

CamScanner

३. **कैदिबन्दिहरुको अवस्था :-** लगभग २५ जनाको क्षमता भएको कारागार कार्यालय संखुवासभामा १३७ जना कैदीबन्दिहरु रहेकोले कारागारको क्षमता भन्दा बढी कैदीबन्दिहरु रहेको देखिएको ।

४. **भेटघाट :-** कारागार कार्यालय संखुवासभामा रहेका कैदीबन्दिहरुले आफ्नो कानून व्यावसायी तथा आफन्त सँग भेटघाट गर्न पाएको भए पनि अलग्गै भेटघाट कक्ष नभएका कारण कैदीबन्दिहरुको गोपनियता भने कायम हुन सकेको नदेखिएको संविधानको धारा २० को उपधारा (२) वमोजिम स्वच्छ सुनवाइको व्यवस्था न्यून रहेको पाइदा उचित निर्देशन दिएको ।

५. **कैदीबन्दिहरुको सिप विकास :-** कारागारमा रहेका कैदीबन्दिहरुले सीप मूलक कार्यहरु मुढा वुन्ने, टोपी वुन्ने, हस्तकला सामग्रीहरु वनाउने र सो उत्पादनको विक्रि वितरण गरि अर्थोउपार्जन समेत गरेको भएको देखिएको ।

६. **कैदिबन्दिहरुको अध्यायन :-** कारागारभित्र रहेको पुतली पुस्ताकालय बाट कानूनी तथा धार्मिक पुस्तकहरु पत्रपत्रिकाहरु उपलब्ध भए पनि सवै लाई एथेस्ट मात्रामा पुग्ने पुस्तकहरुको कमी भएको, उपलब्ध भए सम्मका पुस्तक तथा पत्रपत्रिकाहरु कैदीबन्दिहरुले अध्यायन गर्ने गरेको ।

७. **टेलिभिजनको व्यावस्था :-** कारागार कार्यालयको धेरैजसो कैदीबन्दि कक्षमा टेलीभिजन भएको र कैदीबन्दिहरु समुह समुह मिलेर टेलिभिजन हेर्ने तथा पत्रपत्रिका अध्ययन गर्ने गरेको देखिएको ।

८. **खेलकुद :-** कारागार भित्र फुटवल ग्राउण्ड,भलिवल ग्राउण्ड र व्यायम साला समेत रहेको देखिएको तथा कैदीबन्दिहरुले फुटवल खेल्ने, भलिवल खेल्ने, व्यायम गर्ने , टी. टी. खेल्ने , चेस तथा क्यारेम्वोड खेल्ने जस्ता कार्यहरु गरी रहेको देखिएको ।

९. **कैदीबन्दिहरुले पाउने सुविधा :-** कारागारमा रहेका कैदीबन्दिहरुले कानूनले प्रदान गरेको सिधा खर्च तथा सुविधा पाई रहेको देखिएको ।

१०. **स्वास्थ्य कर्मी सम्बन्धी :-** कारागार कार्यालयमा १ जना सिनियर अ.हे.व. को दरवन्दि रहेको तर पद पूर्ति हुन नसकेकोले कैदीबन्दीहरुको स्वास्थ्य उपचार गर्न अस्पताल नै लानु पर्ने|

११. **कार्यालय प्रशासन :-** कैदीबन्दिहरुले सिपमूलक कार्य गरी उत्पादीत समानलाई विक्रि वितरण गर्न र चाहिने कच्चा पदार्थहरुको व्यावस्थापन गर्न सहयोग गरेको, कानून वमोजिमको

CS CamScanner

कैदीबन्दिहरुले पाउने सुविधा दिएको देखिएको , खेलकुद व्यायमशाला तथा पत्रपत्रिकाको अध्यायन, आफन्त तथा कानून व्यावसायी सँगको भेट घाटको प्रबन्ध मिलाएको देखिएको र कैदीबन्दिहरुले सेवन गर्ने नियमित औषधीको व्यापस्थापन समेत गरेको देखिएको ।

१२. **कैदीबन्दिहरुको गुनासो :-** मुद्दा फैसला भई अदालतको फैसला वमोजिम कारागारमा रहेको भए पनि केही कैदीबन्दिहरुले बेलैमा कैदी पूर्जी प्राप्त गर्न नसकेको, मुद्दा अन्तिम भएको जानकारी सरकारी वकील कार्यालयबाट केही मुद्दाहरुमा प्राप्त हुन नसकेको, जेष्ठ नागरिक सम्बन्धी ऐन २०६३ बमोजिमको सुविधा केही मुद्दाका कैदीबन्दिहरुले प्राप्त गर्न नसकेको, वैतनीक वकील हप्तामा १ दिन आएर मुद्दा सम्बन्धी जानकारी लिने दिने गरे पनि सो प्रयाप्त नभएको ।

१३. **तत्कालै गर्नु पर्ने कार्यहरु :-** कारागार सुरक्षा कर्मीको कमी देखिएकोले सुरक्षा कर्मी थप गर्नु पर्ने साथै अदालत टाढा रहेको हुनाले (४२) कि.मि. यातायातको साधन कमि देखिएकोले सो विषयमा सम्बन्धित निकायमा जानकारी गराई सो को लागि पहल गर्नु पर्ने । कैदीबन्दिहरुले पाउनु पर्ने जेष्ठ नागरिक सम्बन्धी ऐन, २०६३ बमोजिमको सुविधाको लागि सम्बन्धित निकायमा जानकारी गराउनु पर्ने ।

१४. **निष्कर्ष तथा सुझाव :-** फौजदारी कानूनको उल्लंघन गरे वापतको सजाय गरी कारागार भित्र राख्नुको मूल उदेश्य कैदीबन्दिहरुको अपराधिक प्रवृति सुधार गरी समाज उपयोगी नागरिकको रुपमा रुपान्तरण गर्नु नै हो यसका लागि फैजदारी कसुर र सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन ऐन २०७४ अनुसार प्रोवेशन तथा प्यारोल वोडको तत्काल स्थापना गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने कोशी प्रदेश भित्र रहेका कारागार कक्षको स्तरोन्नती गर्नु पर्ने ।

कारागार निरिक्षण अनुगमन

निरिक्षण गरेको कार्यालय :- श्री कारागार कार्यालय, इलाम ।

निरिक्षण अनुगमन गरेको मिति :- २०७९।०७/२२

निरिक्षण कर्ता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री परिवर्तन राई

निरिक्षण कर्ता :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायण प्रसाद दाहाल

निरिक्षण सहयोगी :- लेखा अधिकृत (अधिकृतस्तर छैटौं)चेतनाथ न्यौपाने

सहयोगी :-कार्यालय सहयोगी चन्द्र दाहाल

CamScanner

१. **परिचय :-** नेपालको संविधानको धारा १६० मा व्यावस्था भए वमोजिम नियुक्त मुख्य न्यायाधिवक्ता सोही धाराको उपधारा (५) वमोजिम प्रदेश सरकारको कानूनी सल्लाहकार हुने संवैधानी व्यावस्था रहेको मा महान्यायाधिवक्ताको परिपत्र अनुसार मुख्य न्यायाधिवक्ताले कारागार कार्यालयहरु निरिक्षण अनुगमन गर्ने व्यावस्था भए वमोजिम निरिक्षण अनुगमन हुने गरेको ।

२. **अनुगमनको उदेश्य :-** कारागारमा रहेका कैदी बन्दीहरु उपर मानवोचित व्यावहार भए नभएको, आफन्त र कानून व्यवसायी सँग भेटघाट भए नभएको जानकारी लिने र कार्यालयको भौतिक अवस्था अनुगमन गरी त्यसवाट देखिएका समस्या समाधानको लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गर्ने ।

३. **कैदिबन्दिहरुको अवस्था :-** लगभग १२० जनाको क्षमता भएको कारागार कार्यालय इलाममा २७६ जना कैदीबन्दिहरु रहेकोले कारागारको क्षमता भन्दा बढी कैदीबन्दिहरु रहेको देखिएको ।

४. **भेटघाट :-** कारागार कार्यालय इलाममा रहेका कैदीबन्दिहरुले आफ्नो कानून व्यावसायी तथा आफन्त सँग भेटघाट गर्न पाएको भए पनि अलग्गै भेटघाट कक्ष नभएका कारण कैदीबन्दिहरुको गोपनियता भने कायम हुन सकेको नदेखिएको संविधानको धारा २० को उपधारा (२) वमोजिम स्वच्छ सुनवाइको व्यवस्था न्यून रहेको पाइदा उचित निर्देशन दिएको ।

५. **कैदीबन्दिहरुको सिप विकास :-** कारागारमा रहेका कैदीबन्दिहरुले सीप मूलक कार्यहरु मुढा वुन्ने, टोपी वुन्ने, हस्तकला सामग्रीहरु वनाउने र सो उत्पादनको विक्रि वितरण गरि अर्थोउपार्जन समेत गरेको भएको देखिएको ।

६. **कैदिबन्दिहरुको अध्यायन :-** कारागारभित्र रहेको नमुना पुस्ताकालय बाट कानूनी तथा धार्मिक पुस्तकहरु पत्रपत्रिकाहरु उपलब्ध भए पनि सवै लाई एथेस्ट मात्रामा पुग्ने पुस्तकहरुको कमी भएको, उपलब्ध भए सम्मका पुस्तक तथा पत्रपत्रिकाहरु कैदीबन्दिहरुले अध्यायन गर्ने गरेको ।

७. **टेलिभिजनको व्यावस्था :-** कारागार कार्यालयको धैरैजसो कैदीबन्दि कक्षमा टेलीभिजन रहेको भय पनि सो टेलिभिजन हाल बिग्रिएको हुदा सोको मर्मत गर्नु पर्ने देखिएको।

८. **खेलकुद :-** कारागार भित्र फुटवल ग्राउण्ड,भलिवल ग्राउण्ड र व्यायम साला समेत रहेको देखिएको तथा कैदीबन्दिहरुले फुटवल खेल्ने, भलिवल खेल्ने, व्यायम गर्ने , टी. टी. खेल्ने , चेस तथा क्यारेम्वोड खेल्ने जस्ता कार्यहरु गरी रहेको देखिएको ।

९. **कैदीबन्दिहरुले पाउने सुविधा :-** कारागारमा रहेका कैदीबन्दिहरुले कानूनले प्रदान गरेको सिधा खर्च तथा सुविधा पाई रहेको देखिएको ।

१०. **स्वास्थ्य कर्मी सम्बन्धी :-** कारागार कार्यालयमा १ जना अ.हे.व. को दरवन्दि रहेको भए पनि हाल सो दरबन्दीमा स्वास्थ्य कर्मी नभएकोले कैदीबन्दिहरुको स्वास्थ्य उपचारमा समस्या देखिएको, कैदीबन्दी उपचार जिल्ला अस्पत्ताल बाट हुने गरेको देखिएको उक्त स्वास्थ्य कर्मिको पद पूर्तिको लागि लोक सेवा आयोगमा माग भएको ।

११. **कार्यालय प्रशासन :-** कैदीबन्दिहरुले सिपमूलक कार्य गरी उत्पादीत समानलाई विक्रि वितरण गर्न र चाहिने कच्चा पदार्थहरुको व्यावस्थापन गर्न सहयोग गरेको, कानून वमोजिमको कैदीबन्दिहरुले पाउने सुविधा दिएको देखिएको , खेलकुद व्यायमशाला तथा पत्रपत्रिकाको अध्यायन, आफन्त तथा कानून व्यावसायी सँगको भेट घाटको प्रबन्ध मिलाएको देखिएको र कैदीबन्दिहरुले सेवन गर्ने नियमित औषधीको व्यापस्थापन समेत गरेको देखिएको ।

१२. **कैदीबन्दिहरुको गुनासो :-** मुद्दा फैसला भई अदालतको फैसला वमोजिम कारागारमा रहेको भए पनि केही कैदीबन्दिहरुले बेलैमा कैदी पूर्जी प्राप्त गर्न नसकेको, मुद्दा अन्तिम भएको जानकारी सरकारी वकील कार्यालयबाट केही मुद्दाहरुमा प्राप्त हुन नसकेको,धेरै मुद्दाहरु अदालतमा विचाराधीन रहेकोले फैसलामा ढिलाई भएको देखिएको साथै जेष्ठ नागरिक सम्बन्धी ऐन २०६३ बमोजिमको सुविधा केही मुद्दाका कैदीबन्दिहरुले प्राप्त गर्न नसकेको, वैतनीक वकील हप्तामा १ दिन आएर मुद्दा सम्बन्धी जानकारी लिने दिने गरे पनि सो प्रयाप्त नभएको ।

१३. **तत्काले गर्नु पर्ने कार्यहरु :-** कारागार सुरक्षा कर्मीको कमी देखिएकोले सुरक्षा कर्मी थप गर्नु पर्ने साथै यातायातको साधन कमि देखिएकोले सो विषयमा सम्बन्धित निकायमा जानकारी गराई सो को लागि पहल गर्नु पर्ने । कैदीबन्दिहरुले पाउनु पर्ने जेष्ठ नागरिक सम्बन्धी ऐन २०६३ बमोजिमको सुविधाको लागि सम्बन्धित निकायमा जानकारी गराउनु पर्ने ।

१४. **निष्कर्ष तथा सुझाव :-** फौजदारी कानूनको उल्लंघन गरे वापतको सजाय गरी कारागार भित्र राख्नुको मूल उदेश्य कैदीबन्दिहरुको अपराधिक प्रवृति सुधार गरी समाज उपयोगी नागरिकको रुपमा रुपान्तरण गर्नु नै हो यसका लागि फैजदारी कसुर र सजाय निर्धारण तथा

कार्यान्वयन ऐन २०७४ अनुसार प्रोवेशन तथा प्यारोल वोडको तत्काल स्थापना गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने कोशी प्रदेश भित्र रहेका कारागार कक्षको स्तरोन्नती गर्नु पर्ने ।

कारागार निरिक्षण अनुगमन

निरिक्षण गरेको कार्यालय :- श्री कारागार कार्यालय, पाँचथर ।

निरिक्षण अनुगमन गरेको मिति :- २०७९।०७।२३

निरिक्षण कर्ता :- माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री परिवर्तन राई

निरिक्षण कर्ता :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायण प्रसाद दाहाल

निरिक्षण सहयोगी :- लेखा अधिकृत (अधिकृतस्तर छैटौं)चेतनाथ न्यौपाने

सहयोगी :-कार्यालय सहयोगी चन्द्र दाहाल

१. **परिचय :-** नेपालको संविधानको धारा १६० मा व्यावस्था भए वमोजिम नियुक्त मुख्य न्यायाधिवक्ता सोही धाराको उपधारा (५) वमोजिम प्रदेश सरकारको कानूनी सल्लाहकार हुने संवैधानी व्यावस्था रहेको मा महान्यायाधिवक्ताको परिपत्र अनुसार मुख्य न्यायाधिवक्ताले कारागार कार्यालयहरु निरिक्षण अनुगमन गर्ने व्यावस्था भए वमोजिम निरिक्षण अनुगमन हुने गरेको ।

२. **अनुगमनको उदेश्य :-** कारागारमा रहेका कैदी बन्दीहरु उपर मानवोचित व्यावहार भए नभएको, आफन्त र कानून व्यवसायी सँग भेटघाट भए नभएको जानकारी लिने र कार्यालयको भौतिक अवस्था अनुगमन गरी त्यसवाट देखिएका समस्या समाधानको लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गर्ने ।

३. **कैदिबन्दिहरुको अवस्था :-** लगभग ३० जनाको क्षमता भएको कारागार कार्यालय पाँचथरमा १४५ जना कैदीबन्दिहरु रहेकोले कारागारको क्षमता भन्दा बढी कैदीबन्दिहरु रहेको देखिएको ।

४. **भेटघाट :-** कारागार कार्यालय पाँचथरमा रहेका कैदीबन्दिहरुले आफ्नो कानून व्यावसायी तथा आफन्त सँग भेटघाट गर्न पाएको भए पनि अलग्गै भेटघाट कक्ष नभएका कारण कैदीबन्दिहरुको गोपनियता भने कायम हुन सकेको नदेखिएको संविधानको धारा २० को उपधारा (२) वमोजिम स्वच्छ सुनवाइको व्यवस्था न्यून रहेको पाइदा उचित निर्देशन दिएको ।

५. **कैदीबन्दिहरुको सिप विकास :-** कारागारमा रहेका कैदीबन्दिहरुले सीप मूलक कार्यहरु मुढा वुन्ने, टोपी वुन्ने, हस्तकला सामग्रीहरु वनाउने र सो उत्पादनको विक्रि वितरण गरि अर्थोउपार्जन समेत गरेको भएको देखिएको ।

६. **कैदिबन्दिहरुको अध्यायन :-** कारागारभित्र रहेको नमुना पुस्ताकालय बाट कानूनी तथा धार्मिक पुस्तकहरु पत्रपत्रिकाहरु उपलब्ध भए पनि सवै लाई एथेस्ट मात्रामा पुग्ने पुस्तकहरुको कमी भएको, उपलब्ध भए सम्मका पुस्तक तथा पत्रपत्रिकाहरु कैदीबन्दिहरुले अध्यायन गर्ने गरेको ।

७. **टेलिभिजनको व्यावस्था :-** कारागार कार्यालयको धैरेजसो कैदीबन्दि कक्षमा टेलीभिजन रहेको भय पनि सो टेलिभिजन हाल बिग्रिएको हुदा सोको मर्मत गर्नु पर्ने देखिएको।

८. **खेलकुद :-** कारागार भित्र फुटवल ग्राउण्ड,भलिवल ग्राउण्ड र व्यायम साला समेत रहेको देखिएको तथा कैदीबन्दिहरुले फुटवल खेल्ने, भलिवल खेल्ने, व्यायम गर्ने , टी. टी. खेल्ने , चेस तथा क्यारेम्वोड खेल्ने जस्ता कार्यहरु गरी रहेको देखिएको ।

९. **कैदीबन्दिहरुले पाउने सुविधा :-** कारागारमा रहेका कैदीबन्दिहरुले कानूनले प्रदान गरेको सिधा खर्च तथा सुविधा पाई रहेको देखिएको ।

१०. **स्वास्थ्य कर्मी सम्बन्धी :-** कारागार कार्यालयमा १ जना अ.हे.व. को दरवन्दि रहेको भए पनि हाल सो दरबन्दीमा स्वास्थ्य कर्मी नभएकोले कैदीबन्दिहरुको स्वास्थ्य उपचारमा समस्या देखिएको, कैदीबन्दी उपचार जिल्ला अस्पत्ताल बाट हुने गरेको देखिएको उक्त स्वास्थ्य कर्मिको पद पूर्तिको लागि लोक सेवा आयोगमा माग भएको ।

११. **कार्यालय प्रशासन :-** कारागार कार्यालय पाचथरमा भवन पुरानो भएकोले नया भवन बन्दै गरेको हुदा पुरानो भवनमा कैदी बन्दी खचाखच रहेको भए पनि कैदीबन्दिहरुले सिपमूलक कार्य गरी उत्पादीत समानलाई विक्रि वितरण गर्न र चाहिने कच्चा पदार्थहरुको व्यावस्थापन गर्न सहयोग गरेको, कानून वमोजिमको कैदीबन्दिहरुले पाउने सुविधा दिएको देखिएको , खेलकुद व्यायमशाला तथा पत्रपत्रिकाको अध्यायन, आफन्त तथा कानून व्यावसायी सँगको भेट घाटको प्रबन्ध मिलाएको देखिएको र कैदीबन्दिहरुले सेवन गर्ने नियमित औषधीको व्यापस्थापन समेत गरेको देखिएको ।

१२. **कैदीबन्दिहरुको गुनासो :-** मुद्दा फैसला भई अदालतको फैसला वमोजिम कारागारमा रहेको भए पनि केही कैदीबन्दिहरुले बेलैमा कैदी पूर्जी प्राप्त गर्न नसकेको, मुद्दा अन्तिम भएको जानकारी सरकारी वकील कार्यालयबाट केही मुद्दाहरुमा प्राप्त हुन नसकेको,धेरै मुद्दाहरु अदालतमा विचाराधीन रहेकोले फैसलामा ढिलाई भएको देखिएको साथै जेष्ठ नागरिक सम्बन्धी ऐन २०६३ बमोजिमको सुविधा केही मुद्दाका कैदीबन्दिहरुले प्राप्त गर्न

CamScanner

नसकेको, वैतनीक वकील हप्तामा १ दिन आएर मुद्दा सम्बन्धी जानकारी लिने दिने गरे पनि सो प्रयाप्त नभएको ।

१३. **तत्काले गर्नु पर्ने कार्यहरु :-** कारागार सुरक्षा कर्मीको कमी देखिएकोले सुरक्षा कर्मी थप गर्नु पर्ने साथै यातायातको साधन कमि देखिएकोले सो विषयमा सम्बन्धित निकायमा जानकारी गराई सो को लागि पहल गर्नु पर्ने । कैदीबन्दिहरुले पाउनु पर्ने जेष्ठ नागरिक सम्बन्धी ऐन २०६३ बमोजिमको सुविधाको लागि सम्बन्धित निकायमा जानकारी गराउनु पर्ने ।

१४. **निष्कर्ष तथा सुझाव :-** फौजदारी कानूनको उल्लंघन गरे वापतको सजाय गरी कारागार भित्र राख्नुको मूल उदेश्य कैदीबन्दिहरुको अपराधिक प्रवृति सुधार गरी समाज उपयोगी नागरिकको रुपमा रुपान्तरण गर्नु नै हो यसका लागि फैजदारी कसुर र सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन ऐन, २०७४ अनुसार प्रोवेशन तथा प्यारोल वोडको तत्काल स्थापना गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने कोशी प्रदेश भित्र रहेका कारागार कक्षको स्तरोन्नती गर्नु पर्ने ।

अन्तर प्रदेश अनुभव आदान प्रदान भ्रमण कार्यक्रम

कार्यक्रम संचालन भएको स्थान : मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय गण्डकी प्रदेश, पोखरा
कार्यक्रम संचालन भएको मिति : २०८०।०१।०३
कार्यक्रम संयोजक : सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायण प्रसाद दाहाल
टिप्पणीकर्ता : सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायण प्रसाद दाहाल
कार्यक्रम सहयोगी : लेखा अधिकृत श्री चेतनाथ न्यौपाने

कार्यक्रममा सहभागीहरु :-

१. माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री श्रीकान्त वराल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गण्डकी प्रदेश
२. सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायण प्रसाद दाहाल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
३. सहायक न्यायाधिक्ता श्री नवराज रेग्मी, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गण्डकी प्रदेश
४. अधिकृत छैटौं श्री सूर्य प्रसाद लम्साल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गण्डकी प्रदेश
५. लेखा अधिकृत श्री चेतनाथ न्यौपाने, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
६. लेखा अधिकृत श्री प्रकाश शर्मा, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय,गण्डकी प्रदेश

CamScanner

७. कम्प्युटर अपरेटर श्री सुजा गुरुङ, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय,गण्डकी प्रदेश
८. कार्यालय सहयोगी श्री ज्ञानु न्यौपाने, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय,गण्डकी प्रदेश
९. ह.स.चा. श्री संजिव कुमार कटवाल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
१०. कार्यालय सहयोगी श्री हुमनाथ अधिकारी, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय,गण्डकी प्रदेश
११. ह.स.चा. श्री रत्न बहादुर थापा, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय,गण्डकी प्रदेश
१२. का.स. श्री चन्द्र दाहाल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश
१३. का.स. श्री चुडामणी पौडेल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश

१. **उदेश्य**

प्रदेश कानून र यसको प्रभावकारी कार्यन्वयन लागि मुख्य न्यायाधिवक्ताको महत्त्वपूर्ण भूमिका हुने प्रदेश सरकारको मुख्य कानूनी सल्लाकारको रुपमा रहेको मुख्य न्यायाधिवक्ताले प्रदेश सरकारको हकहित र सरोकार निहित रहेको मुद्दामा मुख्य न्यायाधिवक्ता वा निजले तोकेको अन्य न्यायाधिवक्तावाट प्रदेश सरकारको प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेको छ। प्रदेश सरकार पक्ष वा विपक्ष भै दायर भए गरिएका मुद्दाहरुको प्रतिरक्षा गर्ने प्रमुख भूमिकामा रहेको मुख्य न्यायाधिवक्ताले नेपालका अन्य प्रदेशहरुमा भए गरेका कार्य प्रगती एंव आफ्नो कार्यालयले गरेका कार्यहरुको सामुहिक छलफल गरी नेपाल भरीकै कानूनी प्रतिरक्षा प्रणालीमा र कानून निर्माण प्रक्रियामा एकरुपता ल्याउने उद्देश्यका साथ अन्तर प्रदेश अनुभव आदान प्रदान कार्यक्रम संचालन भ्रमण मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयगण्डकी प्रदेश पोखरामा सम्पन्न भएको छ।

२. **देखिएका समस्या र समाधानका उपायहरु**

नेपालको संविधान वमोजिम मुख्य न्यायाधिवक्तालाई प्राप्त जिम्मेवारी वमोजिम प्रदेश सरकारको पक्षमा मुख्य न्यायाधिवक्ता र मातहत सरकारी वकीलले कार्य गरिरहेको छ सो कार्य गर्न विभिन्न प्रकारका समस्याहरु झेल्नुपरेको यथार्थ ढाकछोप हुन सक्दैन जस्तै भौतिक पूर्वाधारको कमी, कार्य सम्पादन वातावरणको अभाव, जनशक्ति व्यवस्थापनमा चुनौती, प्रदेशका सरकारी निकायहरु सँगको समन्वयमा जटिलता, प्रतिरक्षा प्रणालीमा एकरुपता नहुने, लिखित जवाफमा एकरुपता नदेखिनु, विविध कारणले मुद्दा फछ्र्योटमा ढिलाई जस्ता विषयवस्तु रहे पनि आ-आफ्नो कमी कमजोरी हटाइ आफ्नो जिम्मेवारी पुरा गर्न उद्दत हुन सकेमा प्रदेश सरकारको कानूनी सल्लाहाकारको भूमिकामा मुख्य न्यायाधिवक्ताको प्रभावकारितालाई बढुवा दिन सकिन्छ जसको सेवा प्रदेश सरकार र यहाँका जनताका लागि अपरिहार्य रहेको छ। प्रदेश कानून र यसको

प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि मुख्य न्यायाधिवक्ताको महत्वपुर्ण भूमिका हुने, यसमा प्रदेश सरकारको हकहित र सरोकार निहित रहेको मुद्दामा मुख्य न्यायाधिवक्ता वा निजले तोकेको अन्य न्यायाधिवाक्ताहरु बाट प्रदेश सरकारको प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था वमोजिम प्रदेश सरकार पक्ष वा विपक्ष भै दायर भए गरिएका मुद्दाहरुको प्रतिरक्षा गर्ने प्रमुख भूमिका रहेकोमा मुख्य न्यायाधिवक्ताले नेपालका अन्य प्रदेशहरुमा भए गरेका कार्य प्रगति एवं आफ्नो कार्यालयले गरेका कार्यहरुको बारेमा सामुहिक छलफल गरि कानूनी प्रतिरक्षाप्रणाली, कानून निर्माण प्रकृया, निर्णय कार्यान्वयन पद्दतिको बारेमा नेपाल भरी नै एकरुपता ल्याउने उदेश्यका साथ अन्तर प्रदेश अनुभव आदानप्रदान कार्यक्रम गण्डकी प्रदेशको कार्यालय पोखरामा सम्पन्न भएको छ ।

३. **निष्कर्ष :-**

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय र मुख्य न्यायाधिवक्ता प्रदेश सरकार प्रति पूर्ण रुपमा उत्तरदायी रही प्रभावकारी रुपमा कार्य सम्पादन गर्न सक्षम निकायको रुपमा विकास गर्नका लागि मुख्य न्यायाधिवक्तालाई महान्यायाधिवक्ताको मातहतमा रहने संवैधानिक व्यवस्था पुनर्विचार गर्नु पर्ने, सह न्यायाधिवक्ताको कार्यालय रहने व्यवस्था वा प्रदेश कानुनी सहायता अधिकृतको नियुक्ति मुख्य न्यायाधिवक्ताबाट गरि मुद्दा हेर्नका लागि खटाउन सकिने व्यवस्था हुनु पर्ने, मुद्दा हेर्ने प्रयोजनका लागि कानून व्यवसायीको सेवा प्राप्त गर्ने निर्देशिका बन्नु पर्ने, जस्ता विषयमा छलफल गरि अन्तर प्रदेश अनुभव आदान प्रदान कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।

अन्तर प्रदेश अनुभव आदान प्रदान कार्यक्रम

कार्यक्रम संचालन भएको स्थान : मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय मधेश प्रदेश,जनकपुर

कार्यक्रम संचालन भएको मिति : २०८०।०१।०५

कार्यक्रम संयोजक : सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायण प्रसाद दाहाल

टिप्पणीकर्ता : सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायण प्रसाद दाहाल

कार्यक्रम सहयोगी : लेखा अधिकृत श्री चेतनाथ न्यौपाने

कार्यक्रममा सहभागीहरु :

१ माननीय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री बीरेन्द्र कुमार ठाकुर, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, मधेश प्रदेश

२ सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायण प्रसाद दाहाल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश

३ सहायक न्यायाधिक्ता श्री दिपेन्द्र दनुवार, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, मधेश प्रदेश

४ सहायक न्यायाधिवक्ता श्री विद्यानन्द शाह, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, मधेश प्रदेश

५ लेखा अधिकृत श्री चेतनाथ न्यौपाने, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश

६ लेखा अधिकृत श्री हेमन्त कुमार झा, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, मधेश प्रदेश

७ ह.स.चा. श्री संजिव कुमार कटवाल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय,कोशी प्रदेश

८ का.स. श्री चन्द्र दाहाल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश

९ का.स. श्री चुडामणी शर्मा पौडेल, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश

४. कार्यक्रमको उद्देश्य :

प्रदेश कानून र यसको प्रभावकारी कार्यन्वयन लागि मुख्य न्यायाधिवक्ताको महत्त्वपूर्ण भूमिका हुने प्रदेश सरकारको मुख्य कानूनी सल्लाकारको रुपमा रहेको मुख्य न्यायाधिवक्ताले प्रदेश सरकारको हकहित र सरोकार निहित रहेको मुद्दामा मुख्य न्यायाधिवक्ता वा निजले तोकेको अन्य न्यायाधिवक्तावाट प्रदेश सरकारको प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेको छ। प्रदेश सरकार पक्ष वा विपक्ष भै दायर भए गरिएका मुद्दाहरुको प्रतिरक्षा गर्ने प्रमुख भूमिकामा रहेको मुख्य न्यायाधिवक्ताले नेपालका अन्य प्रदेशहरुमा भए गरेका कार्य प्रगती एंव आफ्नो कार्यालयले गरेका कार्यहरुको सामुहिक छलफल गरी नेपाल भरीकै कानूनी प्रतिरक्षा प्रणालीमा र कानून निर्माण प्रक्रियामा एकरुपता ल्याउने उद्देश्यका साथ अन्तर प्रदेश अनुभव आदान प्रदान कार्यक्रम संचालन भ्रमण मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय मधेश प्रदेश जनकपुरमा सम्पन्न भएको छ।

५. देखिएका समस्या

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय र मुख्य न्यायाधिवक्ताले के कस्तो कार्य गर्दछ भन्ने वारेमा आमजनताले जानकारी प्राप्त गरेको नदेखिएको, मुख्य न्यायाधिवक्ताको प्रदेश क्षेत्र अन्तरगत चल्ने फौजदारी मुद्दाहरुको अभियोग गर्ने वा नगर्ने भन्ने अधिकारको सम्वैधानिक स्पष्टता हुन नसकेको,

निर्माण भएका प्रदेश कानूनहरुमा दण्ड सजायको व्यवस्था भए पनि कार्यविधिको अभाव भएको, हुदा सजाय गर्न सक्ने वातावरण नभएको, कानून कार्यन्वयनमा कठिनाई देखिएको, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा कार्यरत सरकारी वकिल र कर्मचारी हरुको दरवन्दी अनुसार पदपूर्ति नभएको। प्रदेश कानून सहायता अधिकृतको लागि निर्देशिका पेश भए पनि स्वीकृत भै नसकेको, कार्यालयमा प्राप्त हुने लिखित जवाफमा एकरुपता नदेखिएको।

६. समस्या समाधानका उपाय

संघिय शासन व्यावस्थालाई आत्मासाथ गर्दै मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय प्रदेश सरकार प्रति पूर्णरुपमा उत्तरदायी रहि प्रभावकारी रुपमा कार्य सम्पादन गर्न सक्षम निकायका रुपमा विकास गर्नका लागि मुख्य न्यायाधिवक्ता, महान्यायाधिवक्ताको मातहतमा रहने संवैधानिक व्यवस्थाको पूनरविचार गर्नु पर्ने, प्रदेश क्षेत्र अन्तरगत प्रदेश सरकार वाट निर्माण भएका कानूनमा भएको दण्ड सजायको व्यावस्थालाई सुदृढ गर्न मुख्य न्यायाधिवक्तालाई अभियोजनको लागि उपयुक्त कार्यविधि निर्माण गर्नु पर्ने, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा स्वीकृत दरवन्दी अनुसारको सरकारी वकिलको व्यवस्था हुनुपर्ने प्रदेश कानून सहायता अधिकृतको नियुक्ति प्रचलित कानून बमोजिमको प्रक्रिया अपनाई छनौट गरि मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयवाट मुद्दा हेर्नको लागि खटाउन सकिने व्यवस्था हुनुपर्ने । फौजदारी न्याय प्रणालीमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको समन्वयात्मक भूमिका रहनु पर्ने, फौजदारी कसुर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ को दफा ३८ (२) मा व्यावस्था भए अनुसारको प्रोवेसन र प्यारोल वोर्डको स्थापना र कार्यन्वयनको लागि तत्काल कार्यविधि निर्धारण गरी मुख्य न्यायाधिवक्तावाट प्रत्यक्ष निर्देशन, नियन्त्रण र सुपरिवेक्षण हुनु पर्ने ।

७. निष्कर्ष :-

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय मधेश प्रदेशले सर्वोच्च अदालत र आफु रहे वसेको कार्यालय वाहेकका अन्य अदालतमा परेका प्रदेश सरकार पक्ष वा विपक्ष भएका मुद्दाहरुको प्रतिरक्षा गर्ने उद्देश्यका साथ प्रदेश कानून सहायता अधिकृत नियुक्ति गरी तत् तत् स्थानमा मुद्दा हेर्ने गरी तोकेको अवस्था विद्यमान देखिएकोमा उक्त कार्य सफल देखिएको,पाईएको हुँदा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय कोशी प्रदेश वाट पनि मुद्दा हेर्ने प्रयोजनका लागि कानून व्यवसायीको सेवा प्राप्त गर्ने

CamScanner

निर्देशिका वनाई प्रदेश सरकारमा स्वीकृतिका लागि पठाइएको, उक्त निर्देशिका स्वीकृत भएमा मुद्दा प्रतिरक्षा प्रणाली थप सुदृढ हुने, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय स्थायी प्रकृतिको कार्यालय हुने भएकोले सो को भौतिक संरचना तन्दुरुस्त हुनु पर्ने स्थानीय तहमा रहने न्यायिक समिती सँग मुख्य न्यायाधिवक्ताको समन्वयात्मक भूमिका वारे कानूनी स्पष्टता हुनु पर्ने।

फौजदारी न्याय प्रशासन र प्रदेश कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन सम्बन्धी एक दिवसिय

अन्तरक्रिया कार्यक्रम प्रतिवेदन

कार्यक्रम संचालन भएको स्थान :- वेलका नगरपालिका - ८ उदयपुर

कार्यक्रम भएको मिति :- २०७९ ।०९।२३

कार्यक्रम संयोजक :- मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर

कार्यक्रमको अध्यक्षता :- उच्च सरकारी वकील कार्यालय विराटनगरका सह न्यायाधिवक्ता श्री कोषहरी निरौला

कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि :- माननिय मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री परिवर्तन राई

कार्यक्रमका विषेश अतिथि :- सह न्यायाधिवक्ता श्री सुरेन्द्र व. थापा
उच्च सरकारी वकील कार्यालय ओखलढुङ्गा
सह न्यायाधिवक्ता श्री हिमालय कुमार त्रिताल
उच्च सरकारी वकील कार्यालय इलाम
सह न्यायाधिवक्ता श्री गोविन्द खनाल
उच्च सरकारी वकील कार्यालय धनकुटा

कार्यक्रम संचालक :- उप-न्यायाधिवक्ता श्री केशव प्रसाद पन्त

विषय वस्तुको प्रस्तुती करण :- जिल्ला न्यायाधिवक्ता श्री रामहरी शर्मा जि.स.व.का. मोरङ्ग
:- जिल्ला न्यायाधिवक्ता श्री एकराज अधिकारी जि.स.व.का. सुनसरी
:- उप- न्यायाधिवक्ता श्री भोलानाथ निरौला उ.स.व.का. मोरङ्ग
:- जिल्ला न्यायाधिवक्ता श्री राज कुमार राउत जि.स.व.का. उदयपुर

CamScanner

कार्यक्रममा सहभागी संख्या :- ७५, जना उच्च सरकारी वकील कार्यालय मोरङ्ग, जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय मोरङ र सुनसरी, उदयपुरका सरकारी वकील लगायतका कर्मचारीहरु ।

कार्यक्रमको प्रतिवेदन तथा टिप्पणी कर्ता :- सहायक न्यायाधिवक्ता श्री नारायणप्रसाद दाहाल
मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर ।

कार्यक्रमको उदेश्य :- नेपालको संविधानको धारा १६० को उपधारा (५) बमोजिम नियुक्त मुख्य न्यायाधिवक्ता प्रदेश सरकारको प्रमुख कानूनी सल्लाहकार हुने व्यवस्था भएको र प्रदेश सरकार वा प्रदेश सरकारले तोकिदिएको अन्य आधीकारी लाई कानूनी राय सल्लाह दिनु मुख्य न्यायाधिवक्ताको कर्तव्य हुने र प्रदेश सरकार पक्ष वा विपक्ष भएका मुद्दाहरुको प्रतिरक्षा गर्ने प्रावधान रहेको र उच्च सरकारी वकील कार्यालय र जिल्ला सरकारी वकील कार्यालयले समेत संघिय सरकार पक्ष वा विपक्ष भएका मुद्दाहरुको प्रतिरक्षा गर्ने, कानूनी राय सल्लाह दिने कार्य गर्ने भएकोले कामको प्रकृति मिल्दो जुल्दो देखिएको , वियष वस्तुका सन्दर्भमा फैजदारी न्याय प्रशासन र प्रदेश कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन विषयमा दुवै पक्ष छलफल र अन्तरक्रिया गर्ने कार्यक्रमको प्रमुख उदेश्य रहेको।

कार्यक्रममा उठेका विषय वस्तुहरु :- एउटै मुद्दा र एउटै विषय वस्तुका सन्दर्भका मुद्दाहरुमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय र सरकारी वकील कार्यालय दुवैले प्रतिरक्षा गरेको देखिएको हुदा त्यस उपर पुनःविचार हुनु पर्ने प्रदेश क्षेत्र अन्तरगत प्रदेश सरकारवाट निर्माण भएका कानूनमा भएको दण्ड सजायको व्यावस्थालाई सुदृढ गर्ने मुख्य न्यायाधिवक्तालाई अभियोजनका लागि उपयुक्त कार्यविधि निर्माण गर्नुपर्ने, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय र सरकारी वकील कार्यालय केही काम एउटै प्रकृतिका भएको हुदा दुवैको संयोजनकारी भूमिका हुनुपर्ने ।

कार्यक्रममा भएका उपलब्धिहरु :- मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय र प्रदेश स्थित सरकारी वकील कार्यालय विचको सम्बन्धमा सुमधुरता स्थापित भएको । कार्यक्रमका सहभागीहरुले फौजदारी न्याय प्रशासन र प्रदेश कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि संयोजन कारी भूमिका निर्माणका लागि पहल गर्ने र सरकारी वकील र मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय वीच समन्वय हुने विषयमा महत्वपूर्ण छलफल भएको ।

देखिएका समस्या र समाधानका उपायहरु : सरकारी वकील कार्यालयले सरकारवादी भएका मुद्दाहरुमा अभियोजन प्रतिरक्षा गर्ने भए पनि मुख्य न्यायाधिवक्ताको अभियोजनकारी भूमिका प्रष्ट नभएको हुँदा सो को व्यवस्था हुनुपर्ने प्रदेश वाट निर्माण भएका कानूनमा दण्ड सजायको

व्यवस्था भएपनि दण्ड सजाय कार्यान्वयनमा समस्या देखिएको , प्रदेश भरीका न्यायिक निकाय र सर्वोच्च सम्ममा परेका प्रदेश सरकार पक्ष वा विपक्ष भएका मुद्दाहरुको वहस पैरवी गर्नको लागि मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा सरकारी वकीलको साथै उच्च अदालत विराटनगर मातहतका अदालतहरुमा वहस पैरवी गर्न अन्य न्यायाधिवक्ताहरुको दरवन्दि थोरै देखिएको हुदा कानून वमोजिमको प्रक्रिया अपनाई प्रदेश कानून सहायता अधिकृतको नियुक्ति गर्नु उपयुक्त हुने ।

२.५ समन्वय

नेपालको संविधान धारा १६० (१) मा महान्यायाधिवक्ताको मातहतमा रहने गरी प्रत्येक प्रदेशमा एक मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय रहनेछ भन्ने उल्लेख भएको साथै सोही धाराको उपधारा (६) मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय अन्तर्गतका कर्मचारीहरुको व्यवस्थापन महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयले व्यवस्था गर्ने व्यवस्था छ ।

मुख्य न्यायाधिवक्ताको काम, कर्तव्य, अधिकार र सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ११ मा महान्यायाधिवक्ताले मुख्य न्यायाधिवक्तालाई संविधान र प्रचलित प्रदेश कानूनको कार्यान्वयनको सम्बन्धमा आवश्यक सुझाव वा मार्ग निर्देशन दिन सक्ने छ। उक्त निर्देशनको पालना गर्नु मुख्य न्यायाधिवक्ताको कर्तव्य हुने व्यवस्था छ । उल्लेखित संविधान तथा ऐनमा भएका प्रावधानहरुबाट यी दुई संवैधानिक निकायहरु बीच आपसी समन्वय र सहकार्यको काम गर्नुपर्ने भएबाट यो दुई संवैधानिक निकाय बीच आपसि सहमति समन्वयका माध्यमबाट सुमधुर सम्बन्ध सिर्जना हुने अवस्था देखिन्छ ।

२.६ मूख्य न्यायाधिवक्ताको अन्य भूमिका

१. **समन्वय समितिको संयोजक** : फौजदारी कसूर सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन ऐन, २०७४ को दफा ३८ को उपदफा (२) मा प्रोवेशन तथा प्यारोल वोर्डको प्रत्यक्ष निर्देशन, नियन्त्रण र सुपरिवेक्षणमा रहने गरी प्रत्येक प्रदेशमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको अध्यक्षतामा प्रदेश कानून मन्त्रालयको सचिव, प्रदेश गृह मन्त्रालयको सचिव, प्रदेश प्रहरी प्रमुख, समेत रहेको प्रदेश प्रोवेशन तथा प्यारोल वोर्ड गठन हुने व्यवस्था छ ।

२. **कानूनको मसौदा समितिको सदस्य** : कोशी प्रदेशको कानून मसौदा समितिमा मुख्य न्यायाधिवक्तालाई कानूनको विशेषज्ञको रुपमा समितिमा राख्ने निर्णय मन्त्रिपरिषदबाट ... भएको छ ।

CamScanner

परिच्छेद — ३

अनुभव तथा सुझावहरु ।

३.१ मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयका सवल र दुर्वल पक्ष :

नेपालको संविधानमा सर्वप्रथम मुख्य न्यायाधिवक्ताको अवधारणा स्थापित भई कोशी प्रदेश मा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले कार्य संचालन गरी रहेकोमा यस कार्यालयसँग सम्बन्धित आन्तरिक र वाह्य वातावरण एवं वस्तुस्थिति विश्लेषण गर्दा देहायका सवल र दुर्वल पक्षहरु देखिएका छन् ।

सवल पक्षहरु

- मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय स्थापना भएपछि प्रदेशका मुख्यमन्त्री, मन्त्रिपरिषदका सदस्यहरु तथा प्रदेश सरकारले तोकिदिएको सरकारी निकाय र अन्य अधिकारीहरुलाई सहज रुपमा संवैधानिक एवं कानूनी विषयमा सहजरुप राय सल्लाह उपलब्ध भएको अवस्था रहेको छ।
- प्रदेश सरकार वा प्रदेश सरकारको क्षेत्राधिकार भित्र रहेका निकाय वा कार्यालय विरुद्ध परेका रीट निवेदन मुद्दाहरुमा सर्वोच्च एवम् उच्च अदालतमा प्रदेश सरकारको तर्फवाट वहस पैरवी तथा प्रतिरक्षाको निम्ती प्रतिनिधित्व गरिएको अवस्था रहेको छ।
- प्रदेशको क्षेत्रभित्र पर्ने विषयहरुमा आवश्यक कानून नियम, निर्देशिका निर्माण गर्ने कार्यमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको महत्त्वपुर्ण भूमिका रहेको छ।
- आफ्नो भवनको अभाव भए पनि स्वीकृत दरवन्दी बमोजिमका कर्मचारीहरुवाट दैनिक कार्य सम्पादन भएको अवस्था छ।
- मुख्य न्यायाधिवक्ता र मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयलाई आवश्यक पर्ने सवारी साधन लागायतका भौतिक सामाग्रीहरुको आवश्यक व्यवस्थापन भएको अवस्था छ।
- मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले गर्नुपर्ने काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी ऐन कोशी प्रदेश सभाबाट पारित भै कार्यान्वयनमा रहेको अवस्था छ ।
- फौजदारी कसुर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ को दफा ३८ को उपदफा (२) ले प्रोवेशन तथा प्यारोल वोर्डको प्रत्यक्ष निर्देशन, नियन्त्रण र सुपरीवेक्षणमा रहने गरी प्रत्येक प्रदेशमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको अध्यक्षतामा प्रदेश प्रोवेशन तथा प्यारोल वोर्डको कानूनी व्यवस्था गरिएको छ र सो वोर्डको स्थापना गरी कार्यान्वयन हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

CS CamScanner

- प्रदेश सरकारबाट निसृतः हुने कामकारवाही कानूनी शासनको मान्यता र विधि सम्मत गरी सुशासन स्थानमा गर्न मुख्य न्यायाधिवक्ता र मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले सक्रिय भूमिका निर्वाह गरेको अवस्था छ ।
- प्रदेश सरकार अन्तर्गतका मन्त्रालय, निकाय, विभागमा कानूनी प्रश्नहरुमा समन्वय, सहयोग प्राप्त भएको अवस्था छ ।
- सरोकारवालाहरु सँग समन्वय र सहकार्य गरी प्रदेश कानूनको निर्माण र कार्यान्वयनका सम्बन्धमा जनचेतना मूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन भएका छन ।
- प्रदेश भित्रका स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरुको क्षमता विकाशका लागि कार्यक्रमहरु सञ्चालन भएका छन ।
- बाल सुधार गृह र कारागारहरुको निरीक्षण गर्ने र ताहाँ देखापरेका समस्याहरुको निराकरण गर्न आवश्यक पहल गरिएको अवस्था रहेको छ ।
- प्रहरी, सरकारी वकील तथा न्याय सम्पादन गर्ने अधिकारीहरु वीच कानून कार्यान्वयनका वारेमा अन्तरकृया गर्ने व्यवस्थाको सुरुवात गरीएको छ ।

दुर्वल पक्षहरु

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले सामना गर्नु परेका चुनौती र समस्याहरु मध्य कतिपय समस्याहरु वाह्य वातावरणले सिर्जना गरेका छन भने कतिपय संस्थागत संरचनाबाट सिर्जित छन् । त्यस्तै कतिपय समस्याहरु नीतिगत तथा चुनौतीहरुको सामना गर्ने कार्यमा सम्बद्ध सवैको सहयोग र सहकार्य हुने अपेक्षा राखिएको छ ।

- मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय तथा मुख्य न्यायाधिवक्ताले के-कस्तो कार्य सम्पादन गर्दछ भन्ने सम्बन्धमा जन चेतनाको कमि रहेको छ। यस सम्बन्धमा जन चेतना मूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न आवश्यक रहेको छ ।उक्त जनचेतना मुलक कार्यक्रम गर्न पर्याप्त बजेट व्यवस्थापन हुन समेत जरुरी रहेको छ ।
- महान्यायाधिवक्ताको मातहतमा रहने मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा प्रदेश क्षेत्र अन्तर्गतमा घट्ने फौजदारी मुद्दाहरुको अभियोजन गर्ने नगर्ने भन्ने अधिकारको संवैधानिक स्पष्टता हुनु सकेको अवस्था छैन ।प्रदेश मुख्य न्यायाधिवक्ता र महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय बीच समन्वय तथा सहकार्यको समेत अभाव रहेको अवस्था छ ।
- प्रदेशले निर्माण गरेका कानूनहरुको कार्यान्वयन गर्ने संयन्त्र वा अधिकारीहरुको प्रष्ट व्यवस्था नहुँदा प्रदेश स्तरीय कानूनको कार्यान्वयन गर्नमा कठिनाई छ । त्यसको कार्यान्वयनको लागि नियमावली /निर्देशिका निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने समन्त्रहरुको निमार्ण गर्नुपर्ने अवस्था छ ।

CamScanner

- मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा कार्यरत सरकारी वकीलहरुको क्षमता विकासका लागि विशिष्टिकृत कार्यक्रमहरु सञ्चालन हुन सकेको छैन भने कर्मचारीहरुलाई उत्प्रेरणा प्रदान गर्न तालिम, सुविधा तथा वैदेशिक भ्रमणको व्यवस्था हुन समेत आवश्यक छ ।
- मुख्य न्यायाधिवक्ताको आफ्नै भवन नभएकोले कार्य वातावरणको सहजता रहेको छैन। सहज कार्यसम्पादन वातावरण निर्माण गर्नका लागि अविलम्ब कार्यालय भवनको व्यवस्था गर्न र भवन निर्माणका लागि आवश्यक कार्यवाही बढाउन आवश्यक रहेको छ ।
- मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयको जनशक्तिको समूचित व्यवस्था हुन सकेको छैन, त्यसबाट कार्य सम्पादनमा कठिनाई भएको अवस्था छ । आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्न प्रदेश सरकारले ऐन/नपयम निर्माण गरी कार्यान्वयन हुन आवश्यक छ ।

३.२ निष्कर्ष

नेपालको संविधानले स्वतन्त्र, निष्पक्ष एवं सक्षम न्यायपालिका र कानूनी शासन प्रति प्रतिवद्धता व्यक्त गरेको छ । कानूनी शासनको स्थापनाका लागि स्वतन्त्र, सक्षम र प्रभावकारी फौजदारी न्याय प्रशासन आवश्यक पर्ने हुदाँ संविधानले तीन तहको सरकारको परिकल्पना गरेको छ । प्रदेश सरकारको हकहित वा सरोकार निहित रहेको मुद्दामा मुख्य न्यायाधिवक्ता वा मातहतका सरकारी वकीलबाट सरकारको प्रतिनिधित्व गर्ने, कुनै अदालत वा न्यायिक वा अधिकारी समक्ष प्रदेश सरकारको प्रतिनिधित्व गर्ने, कुनै अदालत वा न्यायिक निकायको आदेशबाट प्रदेश सरकारको हक हितमा प्रतिकूल असर परेमा प्रदेश सरकारको तर्फबाट निवेदन, पुनरावेदन वा पुनरावलोकन पेश गर्ने, प्रदेश सरकार विरुद्ध दायर भएका मुद्दामा प्रतिरक्षा गर्ने, अदालतले गरेको कानूनको व्याख्या वा प्रतिपादन गरेको कानूनी सिद्धान्तको कार्यान्वयन भए वा नभएको अनुगमन गर्ने गराउने, हिरासतमा रहेको व्यक्तिलाई मानवोचित व्यवहार गर्न सम्बन्धित निकायलाई आवश्यक निर्देशन दिने र प्रदेश सरकार र प्रदेश सरकारी निकायलाई संवैधानिक एवं कानूनी प्रश्नमा कानूनी राय उपलब्ध गराउने समेतको काम, कर्तव्य र अधिकार कानूनले तोकेको छ।

संवैधानिक व्यवस्था अनुसार प्रदेश सभाबाट नयाँ कानूनहरुको निर्माण हुने क्रम जारी छ सोही कानून अनुरुप मुख्य न्यायाधिवक्ता तथा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा पूर्व तयारी र थप क्रियाशिलता देखाउनु पर्ने अवस्था छ । यसका लागि पर्याप्त, साधन र जनशक्ति उपलब्धता एवं कार्यविधिगत व्यवस्थाहरुलाई प्राथमिकतामा राख्नु पर्ने देखिन्छ । आफ्नो स्थापनाको छोटो समयमा नै मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले आफ्नो संस्थागत विकास,

संवैधानिक र कानूनी रुपमा सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यहरुको प्रभावकारी सम्पादन गर्दै आफूलाई एक सबल संस्थाको रुपमा उभ्याउन सफल भएको छ । तथापी यस कार्यालयले संविधान र कानून बमोजिम आफ्नो कार्यसम्पादन गर्दा देहायका चुनौतिहरु देखा परेका छन :-

- कानूनी राय माग गर्दा अपनाउनुपर्ने प्रक्रिया पूरा नगरी मौखिक रुपमा राय माग गर्ने परिपाटिले कानूनी राय अभिलेख प्रणाली व्यवस्थापन गर्न कठिनाई परेको ।
- कार्यालयले हाल प्रयोग गरिरहेको घर हिरा प्रसाद तिवारीको रहेको र कार्य सम्पादनका लागि पर्याप्तता नरहेको ।
- यस कार्यालयको कार्यबोझका आधारमा नयाँ दरबन्दी स्वीकृत हुन नसकेको एवं स्वीकृत दरबन्दी बमोजिम कर्मचारीको परिपूर्ति हुन समेत नसकेको ।
- महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयका अन्य समकक्षी कर्मचारीहरुको तुलनामा अवसर र सुविधा न्यून भएको महसुस गरीएकोले यस कार्यालयमा अनुभव प्राप्त गरेका सरकारी वकिलहरुलाई यस कार्यालयमा राखिराख्न समस्या परेको ।
- सर्वोच्च अदालत र अन्य अदालतमा यस कार्यालय मार्फत पेश गर्नुपर्ने लिखित जवाफहरु प्राप्त हुने क्रम बढ्दो रुपमा रहेको हुदाँ लिखित जवाफ दर्ता गर्न र प्रतिरक्षा गर्न सर्वोच्च अदालत , उच्च अदालत विराटनगर, उच्च अदालत विराटनगर इलाम इजलास, धनकुटा इजलास, ओखलढुङ्गा इजलास र प्रदेश भित्रका जिल्ला अदालत रहेका स्थानमा यस कार्यालयको कुनै संरचना नरहेको हुँदा कार्य सम्पादनमा कठिनाई परेको ।
- सम्बन्धित निकायहरुले यस कार्यालयमा लिखित जवाफ पेस गर्दा मुद्दा, रिट सँग सम्बन्धीत प्रमाण लाग्ने कागजात लिखित जवाफ साथ नपठाउँदा बहस, पैरवी र प्रतिरक्षा समस्या परेको ।
- प्रदेशभित्र रहेका उच्च सरकारी वकिल कार्यालय र जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालयसँग कुनै औपचारिक सम्बन्ध स्थापित नभएकोले सम्बन्ध र समन्वय व्यक्तिगत स्तरमा मात्र रहेको ।
- यस कार्यालयले यस वर्ष सम्पादन गर्ने कार्यक्रमहरु सम्पादन गर्न स्थानीय चुनाव तथा जनशक्तिको पर्याप्त व्यवस्था नहुदा कार्य सम्पादन गर्न कठिनाई रहेको ।

अतः उल्लेखित चुनौतिहरुको सामना गर्दै यस मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय कोशी प्रदेश ले विविध प्रशासन, मानव अधिकारको रक्षा, प्रदेश सरकारको प्रतिरक्षा गर्ने कार्यमा उल्लेखनीय सफलता प्राप्त गरेको छ ।

३.३ सुझावहरु:

नेपालको संविधानले देशलाई संघीयतामा अवतरण गराई सकेपछि प्रदेश तहमा समेत उक्त संविधानको मर्म बमोजिम कानूनको शासन र संवैधानिक सर्वोच्चता कायम राख्दै प्रदेश स्तरमा

CamScanner

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय स्थापना भएको छ। मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यलायका काम कारवाहीको अभ्यास छोटो समयकै भएपनि केहि सारभूत र भौतिक समस्याबाट यो कार्यालय समेत अछुतो छैन । छोटो समयमा पनि यस कार्यालयको गरिमा अभिवृद्धिको लागि निम्न सुझाव दिनु सान्दर्भिक हुनेछ।

१. नेपालको संविधानले मुख्य न्यायाधिवक्तालाई महान्यायाधिवक्ता मातहत राखेकोमा मुख्य न्यायाधिवक्ता माथि महान्यायाधिवक्ताको प्रशासनिक वा न्यायिक कस्तो प्रकारको मातहत हो स्पष्ट हुन नसकेको र कुनै अधिकार प्रत्यायोजन नभएको स्थितिमा सो विषयहरु निक्यौंल हुनु जरूरी देखिन्छ।

२. मुख्य न्यायाधिवक्ता कार्यालयका कर्मचारी व्यवस्थापन महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट हुने संवैधानिक प्रावधान रहेको हुदाँ आफनो मातहत रहने कार्यालयका कर्मचारी र भविष्यमा उच्च अदालतका इजलास मुकाम रहेको कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरुको मुख्य न्यायाधिवक्ता प्रति जवाफदेही गराउने प्रावधान नहुदाँ सो तर्फ आवश्यक नीति र संघीय ऐनहरुमा व्यवस्था गरिनु पर्ने देखिन्छ । साथै मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयका कर्मचारी व्यवस्थापन महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट हुने संवैधानिक प्रावधान रहेकोमा दरवन्दी ओ.एन.एम. हुदा प्रशासन तर्फका कर्मचारीहरुको पनि दरबन्दी सिर्जना गरीएको हुँदा उक्त दरवन्दीको कार्य सम्पादन विवरण प्रष्ट हुनुपर्ने देखिन्छ । कानूनले स्पष्ट गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

३. मुख्य न्यायाधिवक्ताको कर्मचारी दरबन्दी तथा पदपूर्तिको स्थिति हेर्दा मानव संसोधन योजनामा समूचित ध्यान पुग्न सकेको छैन । मुख्य न्यायाधिवक्तालई संविधान र ऐन कानूनले दिएको जिम्मेवारी प्रभावकारी रुपले निर्वाह गर्न जिम्मेवारी र कार्यबोझका आधारमा मानव संसोधन योजना निर्माण गरी लागू गर्न जरुरी छ ।

४. स्थानीय सरकारमा न्यायिक समितिले न्यायिक कार्य गर्न पाउने संवैधानिक व्यवस्था अनुरुप प्रदेश सरकारको मुख्य न्यायाधिवक्ता र सो मातहतका निकायले के कसरी समन्वय सहकार्य गर्न सकिन्छ, सो सम्बन्धमा स्पष्टता नभएको र स्थानिय न्यायिक समिति वा स्थानीय सरकारका काम कारवाही समेत न्यायिक परिक्षणका विषय हुनसक्ने र त्यस्ता काम कारवाहीका सम्बन्धमा मुख्य न्यायाधिवक्ता र कार्यालयको भूमिकाबारे स्पष्टता हुनु पर्ने देखिन्छ।

५. मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय स्थायी प्रकृतिको कार्यालय हुने भएकाले आवश्यक आफनै जग्गा, घर नभएको, भौतिक स्रोत साधनहरुको कमी रहेकोले सो तर्फ आवश्यक व्यवस्था हुनु पर्ने देखिन्छ।

६. फौजदारी कसूर सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन ऐन, २०७४ दफा ३८(२) अनुसार मुख्य न्यायाधिवक्ताबाट प्रदेश स्तरिय प्यारोल र प्रोवेशन वोर्डको प्रत्यक्ष निर्देशन,

नियन्त्रण र सुपरिवेक्षण मुख्य न्यायाधिवक्ताबाट हुने हुदाँ सो सम्बन्धी कार्यविधि निर्धारण गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

७. प्रदेश तहका फौजदारी न्याय प्रणालीसँग जोडिएका मुद्दामा मुख्य न्यायाधिवक्ताको भूमिकालाई स्पष्ट गरिनुपर्ने आवश्यकता देखिन्छ ।

८. जिल्ला अदालत, उच्च अदालत लगायत प्रदेश निकायका अर्धन्यायिक निकाय एवं न्यायिक निकायसँग समन्वयमा सम्पर्क स्थापित गर्न, भरपर्दो संयन्त्रको आवश्यकता देखिन्छ ।

९. संविधान बमोजिम निर्माण हुने प्रदेश न्याय सेवा आयोगमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको भूमिका स्पष्ट हुनु पर्ने देखिन्छ ।

१०. प्रदेश प्रहरी प्रशासन, शान्ति सुरक्षा र अनुसन्धान व्युरो प्रदेशको एकल अधिकारका रुपमा संविधानको अनुसूची (६) मा उल्लेख भएकोले त्यस्तो संरचनामा समन्वय र सहकार्यका लागि मुख्य न्यायाधिवक्ताको भूमिका स्पष्ट हुन जरुरी छ ।

११. प्रदेशसभा कानून निर्माण सभा पनि भएकोले दण्डनीय कानून वनाउन सक्छ र प्रदेश सरकारले प्रदेशभित्र प्रशासन, शान्ति सुरक्षा र कानूनी राज्य प्रतिको जवाफदेहिता वहन गर्नुपर्ने भएकोले निर्मित कानून लागु गर्नुपर्ने हुन्छ । त्यस्ता कार्यका लागि मुख्य न्यायाधिवक्तालाई हाल प्रचलनमा रहेको कानूनमा संसोधन गरी संविधानले परिकल्पना गरे बमोजिम जिम्मेवारी निर्धारण गर्न आवश्यक रहेको छ ।

१२. फौजदारी न्याय प्रणालीमा मुख्य न्यायाधिवक्ताको भूमिका समन्वयात्मक किसिमले स्पष्ट वनाउनु पर्ने देखिन्छ ।

१३. प्रदेश कानून बमोजिम अपराध अनुसन्धान, अभियोजन, मुद्दाको कारबाही एवं प्रदेश कानून प्रचलनका लागि प्रदेश प्रहरीसँग आवश्यक समन्वयात्मक भूमिका स्पष्ट हुनुपर्ने देखिन्छ ।

१४. सङ्घीय शासन ब्यवस्थालाई आत्मासाथ गर्दै मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय प्रदेश सरकार प्रति पूर्ण रुपमा उत्तरदायी रही प्रभावकारी रुपमा कार्यसम्पादन भई सक्षम निकायका रुपमा विकास गर्नका लागि मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयलाई महान्यायाधिवक्ताको मातहत रहने ब्यवस्थाको पुर्नविचार गर्नुपर्ने देखिन्छ । मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट ब्यवस्थापन हुने विषयमा स्पष्टता ल्याई प्रदेश सरकारले कर्मचारीको ब्यवस्था नगरेसम्मको लागि महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयले कर्मचारी खटाउने व्यवस्था गरिनु उपयुक्त हुने देखिएता पनि मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयले प्रदेश सरकार सँग समन्वय गरी थप आवश्यक दरबन्दी स्वीकृत गराई कर्मचारी तथा न्यायाधिवक्ताको नियुक्त गर्न सक्ने व्यवस्था गरिनुपर्ने अवस्था रहेको छ ।

CamScanner

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय
कोशी प्रदेश, विराटनगर
आ.व. २०७९/०८० मा फछ्र्यौट (फैसला) भएका मुद्दाहरु
अनुसूची -१

क्र. सं.	निवेदक/वादी	पक्ष	मुद्दा	मुद्दा नं.	दर्ता मिति	अदालत	फैसला मिति र परिणाम
१	गोपाल रम्तेल	कोशी प्रदेश प्रहरी कार्यालय , कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७५-wo-१२९३	२०७६/४/२	सर्वोच्च अदालत	२०७९/१०/२७ तामेली
२	अष्ठ बहादुर श्रेष्ठ	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण	०७५-wo-००४५		सर्वोच्च अदालत	२०७९/४/२५ रिट खारेज
३	कमला प्रसाद साहु	पुर्वाधार विकास कार्यालय, मोरङ्ग	निषेधाज्ञा	०७६-CP-१७५३	२०७७/९/२४	सुनसरी जिल्ला अदालत	२०७९/१०/१५ रिट खारेज
४	जितेन्द्र प्रसाद साहु	पुर्वाधार विकास कार्यालय, मोरङ्ग	अदालतको अवहेलना	०७६-C3-००१६	२०७७/९/२८	सुनसरी जिल्ला अदालत	२०७९/१०/१५ रिट खारेज
५	नागरित लाल माझी	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, भद्रपुर झपा	उत्प्रेषण परमादेश प्रतिषेध	०७७-wo-००४५	२०७७/११/२५	इलाम इजलास	२०७९/८/१३ निर्देशनात्मक आदेश जारी
६	प्रकाश चन्द्र तामाङ्ग	पुर्वाधा विकास कार्यालय, गाईघाट उदयपुर	निषेधाज्ञा युक्त परमादेश	०७७-wo-०३२३	२०७८/३/२७	उच्च अदालत विराटनगर	२०७९/१०/२३ रिट खारेज

७	दिनेश कुमार मास्के	यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय,पुर्वाधार विकाश कार्यालय गाईघाट उदयपुर	निषेधाज्ञा युक्त परमादेश	०७७-wo-०३२२	२०७८/२/५	उच्च अदालत विराटनगर	२०७९/१०/२३ रिट खारेज
८	लिला ध्वज कोशी	भौतिक पुर्वाधार विकास मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	निषेधाज्ञा उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७८-wo-०००५	२०७८/६/१९	ओखलढुङ्गा इजलास	२०८०/२/३ रिट खारेज
९	भल्चर भन्ने निलम लिम्बु	डिभिजन वन कार्यालय, इलाम	उत्प्रेषण परमादेश निषेधाज्ञा	०७७-wo-००५८	२०७८/८/७	इलाम इजलास	२०८०/२/२३ रिट खारेज
१०	सिला देवी घिमिरे	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, झापा	उत्प्रेषण	०७८-wo-००२१	२०७८/२/२४	इलाम इजलास	२०७९/८/२० आदेश जारी
११	देवी गौतम	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण अधिकार पृच्छा परमादेश	०७८-wo-०१९९	२०७८/९/८	उच्च अदालत विराटनगर	२०७९/१०/२३ रिट खारेज
१२	उपेन्द्र खनाल	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७८-wo-००२०	२०७८/१०/९	धनकुटा इजलास	२०८०/३/६ रिट खारेज
१३	प्रकाश सांसखर	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, झापा	उत्प्रषणयुक्त परमादेश	०७८-wo-००३५	२०७८/१०/२५	इलाम इजलास	२०७९/८/२० आदेश जारी
१४	श्रवण कुमार चौधरी	प्रदेश लो सेवा आयोग, कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण	०७८-wo-०७७४	२०७८/१०/२५	सर्वोच्च अदालत	२०७९/१०/२४ रिट जारी

CamScanner

१५	धन कुमार माझी	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, कोशी प्रलेश	उत्प्रेषण परमादेश	०७८-wo-०२९४	२०७८/१२/१	उच्च अदालत विराटनगर	२०७९/४/२३ रिट खारेज
१६	मवेन्द्र नाल्वो	सव-डिभिजन वन कार्यालय, पथरी मोरङ्ग	निषेधाज्ञा परमादेश	०७८-wo-०३४४	२०७९/१/११	उच्च अदालत विराटनगर	२०७९/४/२३ रिट खारेज
१७	ज्ञान वहादुर कटुवाल	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश अधिकार पृच्छा	०७८-wo-०३६४	२०७९/१/१५	उच्च अदालत विराटनगर	२०७९/१२/२० रिट खारेज
१८	असिम राई	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७८-wo-०३६७	२०७९/२/११	उच्च अदालत विराटनगर	२०७९/५/२७ पुनरावेदन खारेज
१९	असिम राई	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७८-wo-०३६८	२०७९/२/११	उच्च अदालत विराटनगर	२०७९/५/२७ पुनरावेदन खारेज
२९	सरोज कुमार साह	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७८-wo-०३६८	२०७९/२/१७	उच्च अदालत विराटनगर	२०७९/४/२३ आंशिक रिट जारी
२१	हरिभक्त महतरा	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७८-wo-११६२	२०७९/३/१६	उच्च अदालत पाटन	२०८०/३/६ आंशिक रिट जारी
२२	संगिता राई	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषणयुक्त	०७८-wo-००५३	२०७९/३/१६	इलाम इजलास	२०७९/४/१७ पुनरावेदन खारेज

			परमादेश प्रतिषेध				
२३	राजन घले	यातायात व्यवस्था तथा संचार मन्त्रालय कोशी प्रदेश, विराटनगर	परमादेश	०७८-wo-००२१	२०७९/३/२७	अस्थायी इजलास ओखलढुङ्गा	२०७९/४/३१ रिट खारेज
२४	ज्यानु कालीकोटे	यातायात व्यवस्था तथा संचार मन्त्रालय कोशी प्रदेश, विराटनगर	परमादेश	०७८-wo-००२२	२०७९/३/२७	अस्थायी इजलास ओखलढुङ्गा	२०७९/४/३१ रिट खारेज
२५	प्रकाश घिमिरे	प्रदेश लोकसेवा आयोग कोशी प्रदेश विराटनगर	प्रतिषेध उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-०००८	२०७९/५/२२	इलाम इजलास	२०७९/९/१९ रिट खारेज
२६	कमल प्रसाल दाहाल	प्रदेश लोक सेवा आयोग, कोशी प्रदेश विराटनगर	प्रतिषेध उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-०००९	२०७९/५/२२	इलाम इजलास	२०७९/९/१९ रिट खारेज
२७	नविन कुमार माझी	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७९-wo-००७७	२०७९/६/२	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/१/११ रिट जारी
२८	खड्ग बहादुर पौडेल क्षत्री	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-००७७	२०७९/६/२	उच्च अदाल विराटनगर	२०७९/१०/१६ रिट जारी
२९	हेमुलाल गौतम	मुख्य मन्त्री तथा मन्परिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रषण परमादेश	०७९-wo-०१०५	२०७९/६/२४	उच्च अदालत विराटनगर	२०७९/८/७ मुद्दा फिर्ता
३०	पर्वत श्रेष्ठ	मुख्य मन्त्री तथा मन्परिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-००८६	२०७९/६/२४	उच्च अदालत विराटनगर	२०७९/१०/१६ रिट जारी

३१	प्रमोद कुमार पाण्डे	सव डिभिजन वन कार्यालय,सुन्दरपुर	परमादेश	०७९-wo-००४४	२०७९/६/२४	उच्च अदालत विराटनगर	२०७९/११/२२ रिट खारेज
३२	गोविन्द प्रसाद ओझा	सडक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-०१००	२०७९/७/१६	उच्च अदालत विराटनगर	२०७९/१२/२० रिट खारेज
३३	प्रमोद प्रसाद दाहाल	स्वास्थ्य मन्त्रालय, कोशी प्रदेश	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७९-wo-००१९	२०७९/०८/८	धनकुटा इजलास	२०७९/९/२५ पुनरावेदन खारेज
३४	सन्तोष कुमार चौधरी	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-०१४७	२०७९/८/१२	उच्च अदालत विराटनगर	२०७९/१०/१३ निवेदन फिर्ता
३५	प्रकाश चन्द्र चौधरी	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	प्रतिषेध	०७९-wo-००१८	२०७९/८/२७	इलाम इजालस	२०७९/११/१६ रिट खारेज
३६	राम प्रसाद नेपाल	शिक्षा विकाश निर्देशनालय,कोशी प्रदेश, धनकुटा	विभागिय सजाय (सेवा वाट हटाइएको)	०७९-AC-००१३	२०७९/९/१४	प्रशासकिय अदालत	२०७९/१२/२३ फैसला वदर
३७	ज्ञानबहादुर राई	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७९-wo-००३२	२०७९/१२/०९	धनकुटा इजलास	२०८०/३/६ रिट जारी
३८	महेश गौतम	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-००३३	२०७९/१२/२८	धनकुटा इजलास	२०८०/३/६ रिट खारेज
३९	बिष्णु कुमार कार्की	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण	०७९-wo-१०६३	२०८०/१/१९	सर्वोच्च अदालत	२०८०/२/२८ रिट जारी

४०	गणेश प्रसाद खतिवडा	प्रदेश लोक सेवा आयोग, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७९-wo-०३६२	२०८०/१/२०	उच्च अदालत विराटनगर	२०८०/२/३० आंशिक फिर्ता हुने
४१	डम्बर वहादुर चौहान	सव डिभिजन वन कार्यालय, इलाम	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७९-wo-००६४	२०८०/२/१	इलाम इजलास	२०८०/२/२३ रिट खारेज
४२	प्रदिप खतिवडा	डिभिजन वन कार्यालय, धनकुटा	परमादेश	०७९-wo-००३९	२०८०/२/५	धनकुटा इजलास	२०८०/३/५ रिट जारी
४३	देव कुमार राई	पुर्वधार विकास कार्यालय, भोजपुर	निषेधाज्ञा उत्प्रेषण मिश्रित परमादेश	०७९-wo-००४०	२०८०/२/१९	धनकुटा इजलास	२०८०/३/१२ मुद्दा फिर्ता
४४	शिवराज भण्डारी	पुर्वधार विकास कार्यालय, भोजपुर	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७९-wo-००४२	२०८०/३/११	धनकुटा इजलास	२०८०।३।२७ रिट खारेज
४५	जितेन्द्र चौधरी	सडक पुर्वाधार शहरी विकास मन्त्रालय कोशी प्रदेश, विराटनगर	निषेधाज्ञा	०७८-wo-३०४३	२०७९/४/२४	सुनसरी जिल्ला अदालत	२०७९/५/२२ रिट खारेज

CamScanner

मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय

कोशी प्रदेश, विराटनगर

आ.व. २०७९/०८० मा चालु रहेका मुद्दाहरु

अनुसूची -२

क्र. सं.	निवेदक/वादी	पक्ष	मुद्दा	मुद्दा नं.	दर्ता मिति	अदालत	कैफियत
१	भक्तराज भारती	मालपोत कार्यालय, झापा समेत	उत्प्रेषण परमादेश	०७५-wo-०६९६		सर्वोच्च अदालत	
२	इन्द्र वहादुर बस्नेत	दमक नगरपालिका गौराहदह न.पा. झापा समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७५-wo-०१६६	२०७५/१२/११	सर्वोच्च अदालत	
३	चन्द्र साउद	सामाजिक विकास मन्त्रालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७५-wo-०९३९	२०७६/०१/५	सर्वोच्च अदालत	
४	शैलेन्द्रप्रसाद हरिजन	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	परमादेश	०७५-wo-१२६९	२०७६/३/३१	सर्वोच्च अदालत	
५	विष्णु प्रसाद तिमल्सिना	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण	०७५-wo-०१३७२	२०७६/४/२०	सर्वोच्च अदालत	
६	श्यामकुमार सुब्बा	भेटनरी तथा पशु सेवा केन्द्र धनकुटा / भुमी तथा सहकारी	उत्प्रेषण युक्त परमादेश	०७५-wo-००७९	२०७६/५/४	सर्वोच्च अदालत	

		मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर					
७	प्रयास्मा ज्ञवाली	जलस्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन इलाम	उत्प्रेषण परमादेश	०७५-wo-००५६	२०७६/५/५	सर्वोच्च अदालत	
८	वेनु प्रसाइ	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण	०७६-wo-०१२४	२०७६/६/१	सर्वोच्च अदालत	
९	अच्युत प्रसाद खरेल	प्रदेशसभा सचिवालय कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७४-wo-०८४७	२०७५।३।८	सर्वोच्च अदालत	
१०	अमिता गौतम	उद्योग पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, कोशी प्रदेश	परमादेश	०७५-wo-१२६३		सर्वोच्च अदालत	
११	सादर सिङ लिङदेन(लिम्बु)	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण	०७६-wo-२५९	२०७६/८/५	सर्वोच्च अदालत	
१२	रेवती पोखरेल	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण	०७६-wo-०२०६	२०७६/८/५	सर्वोच्च अदालत	
१३	दिपक पौडेल	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण	०७६-wo-०२६०	२०७६/८/५	सर्वोच्च अदालत	

CamScanner

१४	विजय कुमार भट्टराई	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण	०७६-wo-०१७१	२०७६।८।५	सर्वोच्च अदालत	
१५	लता श्रेष्ठ	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण	०७६-wo-०३६२	२०७२/८/२४	सर्वोच्च अदालत	
१६	प्रफुल्ल कुमार मिश्र	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण	०७६-wo-०३२६	२०७६/८/२४	सर्वोच्च अदालत	
१७	तेज कुमार कुरुवाङ	भौतिक पुर्वाधार विकास मन्त्रालय कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण	०७६-wo-१०८५	२०७७/३/२३	सर्वोच्च अदालत	
१८	शारदा देवी पोखरेल	मेची अंचल अस्पताल भद्रपुर झापा	उत्प्रेषण परमादेश	०७६-wo-०८७८	२०७७/६/५	सर्वोच्च अदालत	
१९	गजेन्द्र ठाकुर	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण	०७६-wo-१०७२	२०७७/७/१८	सर्वोच्च अदालत	
२०	विजय कुमार यादव	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण	०७७-wo-०१८०	२०७७/७/१८	सर्वोच्च अदालत	
२१	प्रेमकला थापा	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण	०७७-wo-०८३४	२०७७/१२/९	सर्वोच्च अदालत	

२२	विनोद प्रसाद साह	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	अदालतको अवहेलना	०७७-FN-०२२५	२०७८।३।६	उच्च अदालत विराटनगर	
२३	पदम प्रसाद प्रसाई	पुर्वाधार विकास कार्यालय झापा	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश प्रतिषेद	०७७-WO-०९७४	२०७८/४/३१	सर्वोच्च अदालत	
२४	पदम बहादुर श्रेष्ठ	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण	०७७-WO-१०९९	२०७८/५/८	सर्वोच्च अदालत	
२५	सुमन ताम्लिङ	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण	०७७-WO-१०७८	२०७८/५/१६	सर्वोच्च अदालत	
२६	अ सविना श्रेष्ठ	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण	०७७-WO-११०९	२०७८/५/१६	सर्वोच्च अदालत	
२७	संजय कुमार साह	प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण	०७७-WO-१२०७	२०७८/५/१६	सर्वोच्च अदालत	
२८	जय प्रसाद पौडेल	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण	०७७-WO-१२४२	२०७८/५/१८	सर्वोच्च अदालत	
२९	रमेश राउत	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	परमादेश	०७८-WO-०००४	२०७८/५/१८	सर्वोच्च अदालत	

CamScanner

३०	अ. बासुदेव रिजाल	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण	०७८-wo-००६१	२०७८/५/२८	सर्वोच्च अदालत	
३१	संगम खाईजु	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण	०७८-wo-०२३६	२०७८/५/२८	सर्वोच्च अदालत	
३२	चन्द्र प्रसाद लुइटेल	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण	०७८-wo-०२५६	२०७८/६/४	सर्वोच्च अदालत	
३३	विजय किसान दाहाल	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण	०७८-wo-००४५	२०७८/६/४	सर्वोच्च अदालत	
३४	बसन्त रेग्मी	प्रदेश लोक सेवा आयोग कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण	०७८-wo-०३१६	२०७६/६/५	सर्वोच्च अदालत	
३५	युव प्रसाद न्यौपाने	प्रदेश लोक सेवा आयोग, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण	०७८-wo-०२८९	२०७८/६/५	सर्वोच्च अदालत	
३६	दुती मान राई	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश	उत्प्रेषण	०७८-wo-०१६०	२०७८/६/६	सर्वोच्च अदालत	
३७	भरत राज जोशी	प्रदेश लोक सेवा आयोग, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७८-wo-०३८५	२०७८/७/१४	सर्वोच्च अदालत	

३८	टिका वहादुर कुवर	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण	०७८-wo-००३५	२०७८/१०/२५	सर्वोच्च अदालत	
३९	अ. शालिग्राम पाण्डे	प्रदेश समन्वय परिषध संयोजक मुख्य मन्त्री राजेन्द्र कुमार राई	निषेधाज्ञायुक्त परमादेश	०७८-wo-०२८५	२०७८/११/२९	उच्च अदालत विराटनगर	
४०	लक्ष्मण चौधरी	वन वातावरण तथा भू- संरक्षण मन्त्रालय, कोशी प्रदेश	उत्प्रषणयुक्त परमादेश	०७८-wo-०९७६	२०७८/१२/१५	सर्वोच्च अदालत	
४१	भक्तराज भारती	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	परमादेश	०७८-wc-००१२	२०७८/१२/२८	सर्वोच्च अदालत	
४४	ओम प्रकाश अर्याल	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७८-wo-०००४	२०७८/१२/२८	सर्वोच्च अदालत	
४३	तलिक बहादुर थापा	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७८-wo-१०९७	२०७९/१/४	सर्वोच्च अदालत	
४४	भुपेन्द्र नाथ पौडेल	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७८-wo-०९७०	२०७९/१/४	सर्वोच्च अदालत	
४५	कृष्ण बस्नेत	सामाजिक विकाश मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७८-wo-०३७९	२०७९/१/२७	उच्च अदालत विराटनगर	

४६	उदिम राई	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	प्रतिषेध	०७८-wo-१२६८	२०७९/३/१६	सर्वोच्च अदालत	
४७	रमाकान्त प्रसाद यादव	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण	०७८-wo-१३७८	२०७९/३/१३	सर्वोच्च अदालत	
४८	सन्तलाल श्रेष्ठ	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७८-wo-१२६६	२०७९/३/१६	सर्वोच्च अदालत	
४९	तिर्थ बहादुर दाहाल	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	परमादेश	०७८-wo-०४१७	२०७९/३/१९	उच्च अदालत विराटनगर	
५०	अमृत कुमार के.शी.	घरेलु तथा साना उद्योग मोरङ्ग विराटनगर	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७८-wo-१५८८	२०७९/४/१७	सर्वोच्च अदालत	
५१	बैधनाथ प्रसाद साह	जलस्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन मोरङ्ग	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७८-wo-०४४०	२०७९/४/८	उच्च अदालत विराटनगर	
५२	मनोज सुवेदी	यातायात व्यवस्था तथा संचार मन्त्रालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश प्रतिषेध	०७९-wo-००२६	२०७९/४/३०	उच्च अदालत विराटनगर	
५३	अ.अनिल कुमार लाल	कोशी प्रदेश प्रहरी कार्यालय विराटनगर	उत्प्रेषण	०७९-wo-००४०	२०७९/०५/०६	सर्वोच्च अदालत	

५४	हेमचन्द्र पोखरेल	डिभिजन वन कार्यालय, मोरङ्ग	उत्प्रेषण प्रतिषेध परमादेश	०७९-wo-००५९	२०७९/५/१०	उच्च अदालत विराटनगर	
५५	कोषराज दाहाल	यातयात व्यवस्था कार्यालय, सवारी,सुनसरी इटहरी	उत्प्रेषण प्रतिषेधयुक्त परमादेश	०७९-wo-००५५	२०७९/५/१६	उच्च अदालत विराटनगर	
५६	दुर्गा देवी ढुंगेल	पूर्वाधार विकाश कार्यालय, कोशी प्रदेश विराटनगर	निषेधाज्ञा उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७९-wo-००६२	२०७९/५/२०	उच्च अदालत विराटनगर	
५७	अ.प्रा. बैधनाथ प्रसाद साह	जलस्रोत तथा सिंचाई डिभिजन कार्यालय, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-००८२	२०७९/६/२४	उच्च अदालत विराटनगर	
५८	गोपीचन्द्र बोहोरा	मुख्य मन्त्री तथा मन्परिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-००९१	२०७९/६/२४	उच्च अदालत विराटनगर	
५९	मुलुक चन्द्र राजवंशी	मुख्य मन्त्री तथा मन्परिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-०११३	२०७९/६/३०	उच्च अदाल विराटनगर	
६०	थलु राज भण्डारी	मुख्य मन्त्री तथा मन्परिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषयुक्त परमादेश	०७९-wo-०१३६	२०७९/८/७	उच्च अदालत विराटनगर	

६१	टिकाराम जमर कट्टेल	प्रदेश लोकसेवा आयोग, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-०१३८	२०७९/८/७	उच्च अदालत विराटनगर	
६२	सुरेन्द्र वहादुर कार्की	खाने पानी सिंचाइ तथा उर्जा मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-०१४८	२०७९/८/१८	उच्च अदालत विराटनगर	
६३	वैधनाथ प्रसाद शाह	खानेपानी सिंचाई तथा उर्जा मन्त्रालय,कोशी प्रदेश विराटनगर	अदालतको अपहेलना	०७९-FJ-००८६	२०७९/८/२०	उच्च अदालत विराटनगर	
६४	रोजिना खातुन	जिल्ला निर्वाचन कार्यालय,सुनसरी समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७९-wo-०४८९	२०७९/८/२०	सर्वोच्च अदालत	
६५	खगेन्द्र कार्की	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-०६३०	२०७९/८/२७	उच्च अदालत पाटन	
६६	वुद्धिराज सुवेदी	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण र प्रतिषेधयुक्त परमादेश	०७९-wo-०१६४	२०७९/८/२९	उच्च अदालत विराटनगर	
६७	सुनिल जोशी	प्रदेश सहकारी रजिष्ट्रार तथा प्रशिक्षण कार्यालय समेत	उत्प्रेषण	०७९-wo-०४१७	२०७९/८/२९	सर्वोच्च अदालत	
६८	अ.सुमन चन्द्र कार्की	प्रदेश सभा सचिवालय समेत	परमादेश	०७९-wo-०१४९	२०७९/९/१२	उच्च अदालत विराटनगर	

CamScanner

६९	रमेश कुमार स्वर्णकार	प्रदेश लोकसेवा आयोग, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-०२०५	२०७९/९/२६	उच्च अदालत विराटनगर	
७०	मनोज खड्का	प्रदेश लोकसेवा आयोग, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-०१८०	२०७९/९/२२	उच्च अदालत विराटनगर	
७१	परिवर्तन राईको वारेस असिम राई	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण प्रतिषेध परमादेश	०७९-wo-०२५२	२०७९/१०/२२	उच्च अदालत विराटनगर	
७२	श्रवण कुमार चौधरी	प्रदेश लोकसेवा आयोग, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-०६४६	२०७९/१०/२४	सर्वोच्च अदालत	
७३	तेजमान वि.क.	खानेपानी, सिंचाई तथा उर्जा मन्त्रालय, कवशी प्रदेश, विराटनगर	उच्च अदालत विराटनगर	०७९-wo-०२४९	२०७९/१०/२४	उच्च अदालत विराटनगर	
७४	उपेन्द्र ठाकुर	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, मोरङ्ग	निषेधाज्ञायुक्त परमादेश	०७९-wo-०२१७	२०७९/१०/२४	उच्च अदालत विराटनगर	
७५	टिका प्रसाद धमला	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण मिश्रित परमादेश	०७९-wo-००१६	२०७९/१०/२४	अस्थायी इजलास ओखलढुङ्गा	

७६	प्रविण ढकाल	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-०२४३	२०७९/११/२	उच्च अदालत विराटनगर	
७७	कृष्ण प्रसाद भट्टराई	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण	०७९-wo-०७३८	२०७९/११/२	उच्च अदालत विराटनगर	
७८	कुलनाथ लिङलेखु	डिभिजन वन कार्यालय, मोरङ्ग विराटनगर	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७९-wo-०२६३	२०७९/११/२	उच्च अदालत विराटनगर	
७९	रन्जीत कार्की	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-०२६९	२०७९/११/१५	उच्च अदालत विराटनगर	
८०	डिल्ली प्रसाद घिमिरे	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-०२३७	२०७९/११/१५	उच्च अदालत विराटनगर	
८१	अ.रामचन्द्र पौडेल	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्पेषण परमादेश	०७९-wo-०४३४	२०७९/११/१९	सर्वोच्च अदालत	
८२	पर्वत न्यौपाने	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	दुषित नापी फिल्डवुकमा जनाइएको वाटो नाप नक्सा, कित्ता	०७९-CP-१८३७	२०७९/११/१७	जिल्ला अदालत मोरङ्ग	

			कायम बद्दर फिल्डबुक दर्ता वद्दर हक कायम गरी दर्ता चलान समेत				
८३	डण्डपाणी भट्टराई	शिक्षा विकाश निर्देशनालय, कोशी प्रदेश, धनकुटा	बडुवा निर्णय वदर	०७९-AC-००२२	२०७९/११/२८	प्रशासकिय अदालत	
८४	काशीराम कार्की	शिक्षा विकाश निर्देशनालय, कोशी प्रदेश, धनकुटा	बडुवा निर्णय वदर	०७९-AC-००२४	२०७९/११/२८	प्रशासकिय अदालत	
८५	प्रेमिलाल प्रसाद चौधरी	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण	०७९-wo-०७६७	२०७९/११/२९	सर्वोच्च अदालत	
८६	प्रेमिलाल प्रसाद चौधरी	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण	०७९-wo-०७६८	२०७९/११/२९	सर्वोच्च अदालत	
८७	लहरु माया जिमि	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण	०७९-wc-००४२	२०७९/११/२९	सर्वोच्च अदालत	
८८	पम्फा देवी विश्वकर्मा	प्रदेश सभा सचिवालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wc-००४५	२०७९/१२/२१	सर्ववच्च अदालत	

८९	वैजनाथ प्रसाद यादव	प्रदेश लोक सेवा आयोग, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-००१९	२०७९/१२/२७	अस्थायी इजलास ओखलढुङ्गा	
९०	कविता ढुङ्गना	प्रदेश लोक सेवा आयोग, कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-०३३२	२०७९/१२/२७	उच्च अदालत विराटनगर	
९१	जितेन्द्र अधिकारी	प्रदेश लोक सेवा आयोग, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-०३३४	२०७९/१२/२७	उच्च अदालत विराटनगर	
९२	प्रेमराज लिम्बु	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण	०७९-wo-००७३	२०७९/१२/२९	सर्वोच्च अदालत	
९३	सुभाषचन्द्र चौधरी	उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	निषेधाज्ञा	०७९-wo-०३३७	२०७९/१२/३०	उच्च अदालत विराटनगर	
९४	महि नारायण चौधरी	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्राय, कोशी प्रदेश, विराटनगर		०७९-wo-०३१५	२०८०/१/६	उच्च अदालत विराटनगर	
९५	दुर्गा देवी भट्टराई	शिक्षा विकास निर्देशनालय, कोशी प्रदेश, धनकुटा	निर्णय बदर	०७९-AC-०७६८	२०८०/१/२०	प्रशासकिय अदालत	

९६	उत्तम कुमार खतिवडा	प्रदेश लोक सेवा आयोग, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-०३८२	२०८०/१/२०	उच्च अदालत विराटनगर	
९७	सीमा कर्ण	प्रदेश सहाकारी रजिष्ट्रार तथा प्रशिक्षण कार्यालय, सुनसरी	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७९-wo-०२९५	२०८०/१/२१	उच्च अदालत विराटनगर	
९८	राजु के.शी	डिभिजन वन कार्यालय, धनकुटा	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-००३५	२०८०/१/२४	धनकुटा इजलास	
९९	हंसराज वाग्ले	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषणयुक्त प्रतिषेध परमादेश	०७९-wo-०४३७	२०८०/२/१९	उच्च अदालत विराटनगर	
१००	छत्र बहादुर खड्का	प्रदेश लोकसेवा आयोग, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-०३४३	२०८०/२/१९	उच्च अदालत विराटनगर	
१०१	रोमन पराजुली	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदे विराटनगर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-०४४५	२०८०/२/१९	उच्च अदालत विराटनगर	
१०२	दिनेश सिवाकोटी	डिभिजन वन कार्यालय, इलाम	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-००८१	२०८०/२/२४	इलाम इजलास	
१०३	दिपक अग्रवाल	प्रादेशिक अस्पताल, भद्रपुर	उत्प्रेषण परमादेश	०७९-wo-०४६२	२०८०/२/३१	उच्च अदालत विराटनगर	

CamScanner

१०४	रुद्र प्रसाद अधिकारी	प्रदेश लोक सेवा आयोग,कोशी प्रदेश विराटनगर	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७९-wo-०४८१	२०८०/३/५	उच्च अदालत विराटनगर	
१०५	धर्मराज पौडेल	प्रादेशिक अस्पताल भद्रपुर		०७९-wo-१६०३	२०८०/३/६	उच्च अदालत पाटन	
१०६	बेद कुमारी बस्नेत	कोशी प्रदेश, खानेपानी सिंचाई तथा उर्जा मन्त्रालय, कन्काइ सिंचाई	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७९-wo-		सर्वोच्च अदालत	
१०७	सुभाषचन्द्र चौधरी	उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर समेत	निषेधाज्ञा	०७९-wo-०५०३	२०८०/३/२४	उच्च अदालत विराटनगर	
१०८	परशुराम तिवारी	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७९-wo-००४५	२०८०/३/२४	धनकुटा इजलास	
१०९	श्याम कुमार श्रेष्ठ	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय,कोशी प्रदेश, विराटनगर समेत	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७९-wo-००४४	२०८०/३/२४	धनकुटा इजलास	
११०	सुनिल प्रसाद दाहाल	मुख्य मन्त्री तथा मन्त्रि परिषदको कार्यालय, कोशी प्रदेश, विराटनगर	उत्प्रेषणयुक्त परमादेश	०७९-wo-१३७०	२०८०/३/२४	सर्वोच्च अदालत	

CamScanner

कारागार कार्यालय इलाम निरीक्षण तथा अनुगमन

कारागार कार्यालय पाँचथर निरीक्षण तथा अनुगमन

CamScanner

फौजदारी न्याय प्रशासन र प्रदेश कानूनको
प्रभावकारी कार्यान्यन सम्बन्धी एक दिवसीय कार्यक्रम, उदयपुर

CamScanner

कानूनी क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धि कार्यक्रम, संखुवासभा

CamScanner

कानूनी क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धि कार्यक्रम, भोजपुर

कानूनी क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धि कार्यक्रम, ताप्लेजुङ

प्रदेश प्रमुख समक्ष वार्षिक प्रतिवेदन पेश

CamScanner

न्याय सम्पादनमा सरोकारवालाहरू बीच अन्तरक्रिया कार्यक्रम, इलाम

CamScanner

प्रदेश प्रहरी प्रशिक्षण कार्यक्रम, प्रदेश प्रहरी कार्यालय, कोशी प्रदेश

प्रदेश कानूनी साक्षरता कार्यक्रम, ओखलढुङ्गा

प्रदेश कानूनी साक्षरता कार्यक्रम, खोटाङ

CamScanner